

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Kralj Alfonz ni odšel prostovoljno

Monarhistična vlada ni hotela odstopiti — Nastop socialistov in množice
Kralj končno odšel na nasvet Alvaresa — Prestolu se ni odpovedal

Rim, 16. aprila. Posebni dopisnik »Corriere della Sera« na sledeč način slika, kako je prišlo do proglasitve republikanske vlade in do odstopa kralja Alfonza:

Republika se ni proglasila v Madridu, ampak najprej od neodvisnega republikanskega komiteta v Barceloni, potem v Saragosi, in Bilbao, v Burgosu in v San Sebastianu, kjer kralj Alfonz po navadi biva na letovišču. Šele potem se je republikanski komitet v Madridu z Alcala Zamoro na čelu odločil, da tudi v Madridu proglasi republiko in sestavi republikansko vlado za vso Španijo.

V to svrhu se je Zamora telefonično obrnil do provizoričnega šefa katalonske republike, polkovnika Macia v Barceloni, ki mu je odgovoril, da se Katalonija ne bo odcepila od španske države, da se ne smatra za samostojno federativno republiko. Soglasna je s centralno republikansko vlado v Madridu, katero bo Katalonija podpirala, pridržujoč si svoje avtonomne pravice.

Zamora si je potem zagotovil civilno gardo, ki predstavlja špansko orožništvo in so jo imeli do sedaj za kraljevo zvesto. Njen general Sanjurjo pa se je z vsemi častniki in moštvom takoj izjavil za republiko. Enako se je izjavila za republiko vsa madridska garnizija in je ostal kralju zvest samo polk di Vicalvaro, to so kraljevi huzarji.

Istočasno se je velikanska množica 14. t. m. tekem dneva zbirala po madridskih ulicah, posebno pa okoli kraljeve palače in burno vzklikala republiko. Republikanci so nosili rdečo-rumeno-vijoličaste zastave, socialisti pa, katerim so bili seveda pričešani tudi komunisti, ki so pa po vsej Španiji v veliki manjšini, so nosili rdeče. Eni so peli marseljezo, drugi internacionalo, ki imata, kakor znano, obe isto melodijo. Zelo navdušene so bile ženske, ki so nosile republikansko frigiško čepico, katero so posadile tudi mirnim pasantom na glavo. Odločna volja množice, da kralj abdicira, je bila brezdvomna.

Vlada ni voljna odstopiti

Vlada g. admirala Aznara pa ni voljna odstopiti. De la Cierva, ki je predstavljal v zadnjem Alfonzovem kabinetu skrajno monarhistično strujo, je zbral v svoji hiši kakšnih 12 desničarskih politikov in 3 generale, ki so sklenili nasvetovati kralju, naj monarhijo ohrani s silo. Druga skupina politikov pod vodstvom bivšega ministra Camba se je pa zbrala v nekem hotelu in pretresala načrt, da bi kralj imenoval koalicijsko vlado iz vseh strank, katera naj bi takoj sklicala veliko ustavodajno skupščino.

Socialisti zagrozi'o z generalno stavko

Položaj so odločili socialisti, da na eni strani odvrnejo nevarnost nove diktature, ki bi pomenila bratomorno državljansko vojno, iz katere bi bili izvečniki korist samo komunisti, ki so sicer maloštevilni, bi pa vpricho dezolantnih socialnih razmer mogli izzvati veliko nevarnost. Izvršilni odbor socialne demokratske stranke je sklenil, da preglasi generalno stavko po vsej Španiji, ako se kralj ne odpove prestolu.

Tako je pretekle noč in je napočil dan 15. aprila. Admiral Aznar se je podal h kralju, kateremu je podal demisijsko kabineto, obenem pa svetoval, naj konzultira sebi prijazne politike, ki se niso izjavili za republiko. Kralj je vlado admiralu Aznaru poveril z nadaljnjim vodstvom poslov in začel konzultacije s gg. Villanueva, Burgos Mazon in Bergaminom, samimi bivšimi konservativnimi ministri, od katerih ima najmlajši 79 let. Na te se je kralj, ki je hotel storiti zadnji poskus, da monarhijo ohrani, moral obrniti zato, ker je izvedel, da so oni politiki, katere mu je nasvetoval Aznar, pristopili k republiku.

Kralj pa je sprejel v avdijenco tudi De la Ciervo, ki mu je v resnici svetoval, da naj pozove armado, da brani monarhijo in vlado poveri monarhiji zvestemu generalu.

Grof Romanones svetuje odstop

Ko se je to zvedelo, je minister za zunanje zadeve Romanones kralju na svojo roko svetoval, da naj se prestolu odpove, ker se je med tem zvedelo, da so se že v vseh večjih mestih Španije obrazovale republikanske vlade iz republikanskih komitetov, da je armada za republiko in da se je tudi civilna garža, oziroma orožništvo izreklo polnoštevno zanj.

Pogajanja z Zamoro

Grof Romanones je tudi odšel v glavni stan republikancev v hiši dr. Marannona, v kateri se je ves republikanski kabinet zbral, da pod predsedstvom Zamore tudi formalno proglasi republiko in se konstatira v provizorično republikansko vlado. Zamora je sporočil grofu Romanonesu, da vamite zakonito republikansko vlado. Zelo značilno je bilo tudi to, da se je temu predlogu pridružil tudi don Miguel Maura, ki je kot konservativec že pred časom prestolil k republikancem.

Na nasvet grofa Romanonesa je nato ob 5 popoldne admiral Aznar zopet prišel h kralju, da

od njega izposluje odpoved od prestola in izroči oblast Zamori.

Socialisti proglasijo na svojo roko republiko

Ta ceremonija se je imela po dogovoru izvršiti v mestni hiši. Toda med tem je izvršilni odbor socialistične stranke, ki se je še vedno bal kakšnega protidurca, vdrl v mestno hišo, dvignil rdečo zastavo in izjavil, da je monarhija odstavljena in da je proglašena republika. Ura je bila 6.

Vest o tem je prišla v kraljevo palačo, ko se je kralj še posvetoval z Aznarjem in vseni člani njegove vlade. Kralj je bil zaradi socialistov zelo vznejevoljen in je izjavil, da bi se bil z Zamoro pogodil, diktatu množice pa da se ne bo vdal. Nato je Aznar odšel ob 6 iz palače in v žurnalstvom izjavil, da se do prihodnjega jutra nimajo pričakovati nobeni novi koraki.

Nekateri pravijo, da kralj v resnici nikakor ni hotel zadrževati proglasitve republike in da je samo hotel pridobiti časa, da bi mogla kraljevska rodbina mirno odpotovati.

Kralj poslušal nasvet Alvaresa

Naj bo kakorčkolik, fakt je, da je bil kralj še pred zadnjim posetom admiralu Aznaru, to je v popoldanskih urah, sprejel one politike, katere mu je bil ministrski predsednik Aznar z jutraj nasvetoval, misleč, da še drži z monarhijo, ki jih pa potem kralj ni konzultiral, ko je zvedel, da so se bili že prejšnje dneve izjavili za republiko. To so namreč gg. Sanchez Guerra, Santiago Alba in Alvarez. Vsi ti so mu svetovali, naj se prestolu odpove. Najbolj odločilen je bil nasvet Alvaresa, ki je po avdični žurnalstvom izjavil, da je kralju vljudno, toda odkrito rekel, da ni druge rešitve, kakor pokoriti se volji naroda in zapustiti Španijo, dajoč prosto pot republikanski volji ljudstva. Predčasna proglasitev republike od strani socialistov je bila kralja res da vznejevolja, po vsej priliki pa njegove besede, da se ne bo vdal diktatu množice, niso bile misljene resno, ampak se je bil kralj po konzultaciji Alvaresa res odločil, da abdicira.

Ne da bi se mogla ta še nejasna točka s sigurnostjo pojasniti, gotovo je, da je bilo ob 7 zvečer vse za odhod kralja Alfonza in njegove rodbine pripravljeno. Kralj se je hitro poslovil od navzočih grandov, španske aristokracije in veleveddolistov. Fevdalci niso kralja v kritičnih dneh mogli dati nobenega nasveta, pač pa so pospravili svoje kovčge in svoje dragocenosti in tudi oni odstopali, kolikor jih ni ostalo doma, zaupajoč meščanski republiku, ki se pač ne bo lotila njihovih posestev in ogromnih bogastev, bo pa pr. morana izvesti obsežno agrarno reformo.

Drugi dan španske republike

Madrid, 16. apr. kk. Odhod španske kraljevske rodbine je bil prav dramatičen. Ko se je odpeljal kralj, je zvečer kraljica telefonirala v angleško poslatništvo, ali bi smela prebiti noč v angleškem poslatništvu. Poslanik ji je zagotovil, da bo lahko ostala s svojim spremstvom v španski kraljevski palači, ne da bi jo kdo napadel. V sredo zjutraj je morala kraljica sama pospravljati svoje stvari v kovčge, ker je zginito mnogo slehkinj in služabnikov. S kraljico vred sta odpotovali dve hčerki in sinova Jaime in Gonzalo, dočim se tretji sin nahaja v mornariški šoli v Andaluziji. Ker je bilo še prezgodaj, se je kraljevski avtomobil par kilometrov pred postajo ustavil na javni cesti. Kralj je izstopila, se vsedla na obcestni kamen in bridko jokala. Naenkrat je nastal strah med njenimi služabnicami, ker se je blizu avtomobil z rdečo zastavo, iz katerega so sližali petje moških. Mislili so, da jih nasledujejo revolucionarji iz Madrida. Ko pa so potniki v avtobusu zvedeli, da počiva ob cesti kraljica s svojim spremstvom, so sneli rdečo zastavo z avtomobila in se peljali mimo, izkazujoč spoštovanje.

Prihod kralj. družine v Francijo

Pariz, 16. aprila. AA. Sem je dospela davi španska kraljica z rodbino.

Marseille, 16. aprila. AA. Kralj Alfonz se je davi izkrcal kot navaden potnik. Nato je najel taksi in se odpeljal v hotel. Ob 12.30 bo odpotoval v Pariz. Kralj je izjavil, da ne sprejme nikogar.

Pariz, 16. aprila. AA. Poročajo iz Hendaja: Ob prihodu vlaka, s katerim se je pripeljala španska kraljica z rodbino, se je zbrala na postaji velika množica Špancev, ki so vzklikali: Živela španska kraljica! Živela monarhija. Kraljica se je dušila od joka. Bolnega princa Asturskega so z brati in sestrami na nosilnici odnesli v pariški vlak. Prince Juan je ostal v Gibraltarju.

Marseille, 16. aprila. AA. S kraljem Alfonzom XIII. je dospel sem vojvoda Miranda in infant Alfonz Bourbonški. Kralj se je zaprl v svoje apartamente in ni hotel nikogar sprejeti.

Marseille, 16. aprila. AA. Davi ob 6 je prišel sem na križarki »Principe Alfonso« španski kralj Alfonz. Pričakovali so ga najprej ob 10, potem pa ob 1 ponoči. Kralj je bil oblečen v meščansko obleko. Na krovu je dal roko vsem častnikom, predvsem generalu Riveri, admiralu in svojemu zadnjemu mornariškemu ministru, ki ga je spremljal. Kralj je stopil nato v zaprt čoln, kamor so

Množica grozi

Medtem ko se je to v palači godilo, so se manifestacije množice v mestu izpremenile v pravi orkan navdušenja za republiko in ogorčenosti proti dinastiji obenem, ker se je zavlačevanje odstopa tolmačilo kot poizkus ohranitve monarhije za vsako ceno. Množica je začela razbijati kraljevske grbe in napise po ulicah in se lotila tudi spomenikov prejšnjih kraljev in kraljic. Brezdvoma je tudi to skrajno grozeče zadržanje množice, ki je hotela na vsak način udreti proti kraljevski palači, vplivalo na to, da se je odhod pospešil.

Ko je množica izvedela, da so se kraljevski avtomobili že odpeljali, je nastalo nepopisno radostno vzklikanje. Po odhodu kralja se je pojavilo brez števila godb in so se pomešali med manifestante častniki in vojaki.

Kralj se ni odpovedal, ampak začasno odšel

Množica pa nikakor ni vedela, kar je že vedela nova vlada z Zamoro na čelu. Kralj se namreč nikakor ni prestolu odpovedal in tudi sicer ni republikanski vladi ničesar sporočil. Šele iz Hendaja na meji je poslal manifest na španski narod sledeče vsebine:

Manifest

»Mojemu narodu! Volitive, ki so se vršile preteklo nedeljo, so mi jasno odkrile, da sem izgubil ljubezen svojega naroda. Moja vest mi pa pravi, da ljubezni svojega naroda nisem izgubil za vedno, ker sem vedno delal le v dobrobit Španije. Tudi v najbolj kritičnih trenutkih je bil moj cilj vedno le, zasledovati javni blagor. Vsak kralj se lahko moti, in tudi jaz rad priznavam, da sem se motil, toda jaz tudi dobro vem, da se je naša domovina napram onim, ki so v dobri veri grešili, obnašala viteško, širokopršno in plemenito. Jaz sem kralj vseh Špancev in sem tudi sam Španec. Lahko bi bil uporabil različna sredstva, da bi bil ohranil kraljevske predprave in se uspešno bojeval proti mojim nasprotnikom. Toda jaz se hočem na vsak način izogniti vsemu, kar bi moglo sonarodnjake vreči v krvavo bratomorno vojno. Ne odpovem se nobeni svoji pravici, zakaj one niso toliko moje, kolikor zgodovinske, in jaz bom nekega dne moral dati strog odgovor za njihovo ohranitev. Čakal bom, da izvem resnični izraz skupne volje in dokler se to ne zgodi, po svobodni odločitvi prekinjam izvrševanje kraljevske oblasti in zapuščam Španijo, priznavajoč, da je samo ona gospodarica svoje usode. Danes pa še izvršim dolžnost, katero mi narekuje ljubezen do domovine. Prosim Boga, naj bi vsi Španci izpolnili svojo dolžnost tako strogo kot sem jo jaz.«

mornarji spustili tudi 12 krogcev kraljeve prtljage. Ko je čoln pristal ob breču in kralj izstopil, so se mornarji takoj vrnili na križarko. Vojvoda Miranda je polkal taksi in kralj se je s tem avtomobilom peljal skozi puste marsejske ulice v hotel. Tja je dospel ob 6.15. K njemu je stopil nek novinar, ki ga je spremljal že od luke, toda kralj je pomagal z roko, češ da ne želi govoriti. Kralj stanuje v hotelu popolnoma izoliran.

Poslaniki odstopajo

Pariz, 16. aprila. AA. Poročajo iz Washingtona, da je tamošnji španski poslanik dal ostavko na svoje mesto.

Pariz, 16. aprila. AA. Iz Bruslja poročajo, da je španski poslanik dal ostavko na svoje mesto.

Berlin, 16. aprila. AA. Španski poslanik Espinosa de Los Monteros je sporočil začasni republikanski vladi v Madridu, da odloga svoje mesto.

Berlin, 16. aprila. AA. Govori se, da je dal španski veleposlanik ostavko na svoje mesto.

Dva generala na begu

Pariz, 16. aprila. AA. Poročajo iz Madrida, da je general Berenguer, predsednik španske vlade, pred kabinetom Aznara, dospel v Lizbono.

Pariz, 16. aprila. AA. Havas poroča iz Madrida: General Dalos, bivši čef varnostne službe v Madridu je izginil. Mislijo, da je postal žrtev svojih sovražnikov.

Beg kapitala

Republikanska vlada polaga posebno važnost na to, da prepreči pobeg kapitala v inozemstvo, katerega je v zadnjih dneh opažati v silni meri. Večina aristokratskih rodbin je že davno spravila svoje premoženje čez mejo. Kurz perzete se je večeraj zopet nekoliko popravil. V resnici na denarnem trgu ni nobenega povoda za vznemirjenje.

Španski grandu na begu

Lisbona, 16. apr. kk. V portugalske obmejne kraje prihaja mnogo španskih rodbin, ki zapuščajo domovino radi novega političnega preokreta. Neki portugalski častnikar je iz Madrida telefonično intervjuval voditelja barcelonskih revolucionarjev, polkovnika Macia. Macia mu je izjavil: »V Evropi ne bo nastala nobena nova pacija. Kar hočemo mi imeti na iberškem polotoku, je nova država, država velike španske federacije, katero hočemo sedaj

organizirati. Katalonci ne bodo pozabili naporov svojih bratov v drugih pokrajinah v boju za svobodo in jih pri tem tudi ne bodo zapustili. Katalonija proklamira torej v novi Španiji samo svojo upravno avtoriteto, kakršno zahtevajo tudi druge države, toda brez vsakega političnega značaja. — Katalonska republika ostane članica velike španske federacije.«

Prvi ukrepi republikanske vlade

Na prvem sestanku republikanskega ministrskega sveta so izdali obsežno amnestijo. Kazenski zakonik iz časa diktature so proglasili za Huelci. Svojeiz ustreljenih revolucionarjev v Nevsci bodo dobili pokojnine. Meščanske garde, ki so bile ustanovljene v času Primo de Rivero, so razpuščeno, razen v Kataloniji, kjer so obstajale že od davnih časov. Za prvega državnega pravdnika republike je bil imenovan odvetnik Galarza, ki je bil šele pred par dnevi obsojen na šest mesecev ječe radi udeležbe pri decembrskem puču. Novi državni pravdnik bo takoj začel dva procesa proti onim, ki so odgovorni za razna dejanja v času diktature Primo de Rivero in proti onim, ki so zakrivali poraz v Maroku L. 1921.

Na begu so prijeli zadnjega policijskega ravnatelja, generala Mola. General Berenguer pa je ušel na Portugalsko. Martinez Anido, ki je bil mož močne roke v diktaturi, biva v inozemstvu, sicer bi ga prijeli kot prvega, ker se mu očita usmrtilitev mnogih ljudi.

Pariz, 16. aprila. AA. Iz Seville poročajo, da je prišlo v minuli noči do komunističnih demonstracij pred artiljerijsko vojašnico. Demonstranti so zahtevali orožja za borbo proti meščanski gardi. Streljali so z revolverji na vojašnico. Vojaki so odgovorili s streljanjem iz pušk. En komunist je bil težko ranjen. Demonstranti so oropali neko trgovino z živežem. Zato je bilo proglašeno obsešno stanje in s tem se je vrnil red in mir.

Pariz, 16. aprila. AA. V Sevilji se je uprlo 212 jetnikov, ki so pobegnili. Neki jetnik je pred odhodom šel k ravnatelju ječe ter mu dejal, da se vrne, če ga bo potreboval.

Republika Katalonija

Barcelona, 16. aprila. AA. Med komunisti in republikanci so bili hudi poulični boji. Več oseb je bilo ubitih. Množica je naskočila jetnišnico in izpustila na prostost tudi obsojene zločince.

Polkovnik Macia je izjavil novinarjem, da je njegov ideal federativna iberška republika.

London, 16. aprila. AA. Havas poroča iz Barcelone: Vlada katalonske republike je takole sestavljena: Predsednik Macia, minister za socialno politiko Dason, minister za prosveto Rafael Sompalos, minister za narodno brambo Juan Casanovaz, minister za kmetijstvo in delo Morel, minister za finance Dural in minister za promet Carvico.

Madrid, 16. aprila. Predsednik katalonske republike polkovnik Macio je pozval provincijalne republikanske odbore province Asturije, Galicije, Baskov in Navare, kakor tudi vse ostale izven kastilskih pokrajin, to je Valencije, Murcije in vse Andaluzije, da se konstituirajo kot neodvisne federativne republike Španije.

V Kataloniji sami je katalonščina proglašena kot edini uradni in eni jezik. V Kataloniji sme vibrati samo katalonska zastava. Vse uradništvo mora biti katalonsko. Dosedanji centralni uradi so odpravljeni, oziroma spremenjeni v katalonske.

Izjava bivših samostojnih demokratov

Zagreb, 16. aprila. Snoch so imeli tukaj ugledni bivši voditelji bivše samostojne demokratske stranke, njen bivši podpredsednik dr. Josip Nemec, advokat v Petrinji, bivši narodni poslanci dr. Milan Metikoš, odvetnik v Glini, dr. Grigorije Tadić, odvetnik v Kostanjici in dr. Petar Zec, zdravnik v Gospiću in bivši predsednik oblastne skupščine za primorsko oblast, konferenco. Po končani konferenci so izdali tole izjavo:

Mi podpisani, ki smo se sestali na konferenci v Zagrebu, smatramo za potrebno izjaviti tole:

Zmerom smo stali na stališču popolnega narodnega in državnega edinstva. Na tem stališču stojimo tudi danes, ker je to jedro našega narodnega čutenja in verovanja, ter smo bili vedno za tako politično strukturo države, ki jamči, varuje in krepi narodno in državno edinstvo. Deklaracija z dne 5. januarja 1929, s katero se zahteva federativna ureditve države, je protiva našim načelom in je bila sprejeta brez naše vednosti in odobritve, ter jo odklanjamo. Dosledni svoji jugoslovanski ideologiji smo bili vedno nasprotniki federativne ureditve države in pristajali jugoslovanske ideologije, ki jo je proglasila današnja vlada po zakonu z dne 3. oktobra 1929, in deklaracije nove vlade Kraljevine Jugoslavije. Mi smo zoper to, da bi se še kdajkoli vrnili politična grupacija na plemenski ali verski bazi, kakršne so prej obstajale.

Ker stoji današnja vlada na istem stališču, bomo njeno delo z vsemi svojimi silami podpirali, dokler bo njeno delo v skladu z našo gori izraženo ideologijo.

V Zagrebu, 15. aprila 1931.

Dr. Metikoš, s. r.; dr. Petar Zec, s. r.; dr. Grigorije Tadić, s. r.; dr. Josip Nemec, s. r.

Gandhi pri podkralju

Bombay, 16. aprila. AA. Redarstvo je ukrenile obsežne varnostne odredbe na glavnih postaji, kamor je prispel indski podkralj Irwin iz New Delhija. Indski podkralj bo imel popoldne sestanek z Gandhijem, nato pa bo v soboto odpotoval v Anglijo. Gandhi je prispel v Bombay že zarana in imel sestanek z lastniki predilnic o izvozu tkanin.

Nemirna Portugalska

Moskva podpira upor z orožjem in denarjem

Portugalska je država sezonskih revolucij. Vendar pa se je zdela v poslednjem času, da se je predsednik-diktatorju generalu Carmona posrečilo ustvariti nekoliko mirnejše razmere. Toda naenkrat je na otoku Madeiri izbruhnila revolucija, ki resno ogroža obstoj portugalske države. Čitali smo, da je začasna vlada v Funchalu, glavnem pristanišču otoka, poslala Državno narodov brzojavko, ki to mesto prosi za začasno prestolnico Portugalske. Guverner otoka Madeira je bil od upornikov ujet, vladna palača zasedena, v javnem proglašeno za problematizacijo nezavisnosti od lisbonske vlade. Upor na Madeiri je najel dnevne tudi v materni deželi in že prihajajo poročila, da se je uprlo nekaj vojaških posadk v okolici Lizbone.

Do sedaj so vse portugalske revolucije potekale dokaj pahljavno. Po glavnih ulicah Lizbone so bili parkirani gori in dolj vlažne čete, sprejeli častniki s sublimni v rokavi. V drugem delu mesta pa so prirejali uporniki obhode in tako se je po nekaj dneh vedno vse mirno končalo. Če stranki sta bili tako pametni, da sta se zadovoljili z razdelitvijo priložnosti, potem pa sklenile mir. Uporni voditelji so nazadnje bili zelo milo kaznovani. Vlada jih je poslala na letovisce na solnne Azorske otoke, ali kar zarjavoši na Madeiro, imenovano potok blaženosti, kjer so zmučeni prav udobno živeli in v miru razmišljali o nadaljnjih revolucijah.

Sedanjí predsednik general Carmona je upeljal dolga stroga režim. Že pozimi 1929 se je moral boriti proti močnemu uporu, na katerem ni bilo udeleženo samo vojaštvo, ampak tudi komunistično organizirano delavstvo, ki ga je Moskva bogato podpirala z orožjem in denarjem. Prišlo je do krvavih ponesrečen bojov, toda končno so se morali voditelji Alianza Costa in Norton de Matos udati na milost in na prostost. Carmona je diktator, ki v mnogem sliči bližnjemu španskemu diktatorju Primo de Riveri. Tudi Carmona je čist značaj, kateremu je blagor domovine grojavo iskreno pri srcu in je gotovo, da si je pridobil zupnih zaslug za Portugalsko. Toda kakor v Španiji, je tudi na Portugalskem diktatura izvala politične in ljudje, ki se z diktatorjo, kol trdnjo obliko vladavine niso hoteli spri-

jaziti. Carmonovi nasprotniki imajo toliko lažje stališče, ker armada ni došla zaupljiva, ampak gredo generali s tistim, ki jim ponudi večjo materialno ugodnost.

Kakih 70-75 odstotkov Portugalcev je analfabetov, ki žive še v zelo primitivnih razmerah, ne da bi se mnogo brigali za programe in razne vladne oblike. Na deželi je malo industrijskega prebivalstva, ki ni zmoglo voditi revolucije. Politiko zelo delavna je samo tanka plast izobraženstva, ki skuša za svoje politične namene pridobiti vojsko. Tako je zanimivo, da so v ozadju vsakega upora na Madeiri tudi razne politične esehnosti. Govori se, da je prejšnji ministrski predsednik Bernardino Machado, ki živi v Parizu kot begunec, na čelu uporniškega gibanja. Neprijetna za vlado je okolnost, da niso zanesljive čete, katere so bile poslale proti upornikom. Vendar je mnogo verjetnosti, da bo vlada tudi to pol obvladala položaj.

Vlada drži red

Berlin, 15. aprila. AA. Po poročila iz Lizbone je politična napetost na Portugalskem popustila. Vlada je obvladala položaj in je pridobila vse čete na svojo stran. Varnostni ukrepi, ki so bili izdani za Lizbone, bodo razveljavljeni. Vlada je zavzela važna krizišča na deželi in jih zasedla z vojašvom. Ekspedicija proti revolucionarjem na Madeiri in na Azorskih otokih je že prispela v Madeira. Čete so začele prodirati proti upornikom, vendar vlada zaenkrat še ni izdala podrobnih poročil o teh akcijah.

London, 15. aprila. KK. Zdi se, da bo ostala blokada Madeire in Azorskih otokov, kakor so jo napovedali v Lisbonu, brez učinka. Tako je objavirano priplul v pristanišče angleški parnik »Balmoral Castle«, najbrže radi tega, ker je bila slučajno zasidrana v pristanišču angleška križarka. Brezčlene vesti posebnih poročevalcev, ki so se vozili s to ladjo, javljajo, da Madeira izgleda se popolnoma tako kakor pred revolucijo in da portugalske topničarke, ki so se sicer pokazale na obzorju, niso prišle v bližino.

Nemški industrijalci v Jugoslaviji

Program izleta

Belgrad, 15. aprila. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine javlja, da se je program pota nemških industrijalcev po naši državi izpremenil v toliko, da si nemški gostje ne bodo ogledali rudnikov. Določeni je tale program:

29. aprila ob 18 dojejo nemški industrijci na Bled.

30. aprila obiščejo Jesenice, popoldne pa odpolujejo v Ljubljano. V Ljubljani bodo imeli v Trgovski zbornici konferenco s predstavniki gospodarskih krogov.

1. maja si bodo ogledali Trbovlje, čukarno v Celju in druge industrijske kraj v drav. banovini.

2. maja odpolujejo gostje v Zagreb, kamor pridejo ob 12.30. Na postaji jih bodo sprejeli predstavniki mestne občine, trgovske zbornice in zagrebški gospodarstveniki. Nato se bo vršil v zagrebški zbornici sprejem, kjer bodo stopili z njimi v zvezo naši interesi za nabave v Nemčiji, nemški industrijci pa se bodo zanimali za nabave iz Jugoslavije. Zvečer bo svečana predstava v operi.

3. maja dopoldne si bodo nemški gostje ogledali pomladanski sejmi ter se sestali ponovno z zagrebškimi gospodarstveniki. Zvečer se odpravijo v Belgrad.

4. maja si bodo gostje ogledali Belgrad, nato pa bo sestanek med nemškimi in belgradskimi gospodarstveniki. Popoldne istega dne bo sprejem v ministrstvu za trgovino in industrijo, zvečer pa bo prirejen svečan banket.

5. maja bo sprejem v nemškem poslanstvu, nato pa sestanek z jugoslovanskimi gospodarstveniki v centralni industrijski korporaciji. Popoldne bo izlet po Donavi.

6. maja bo sprejem, ki ga nemškim gostom pri-

redi predsedništvo vinde in ostala ministrstva.

7. maja odpolujejo gostje v Sarajevo, kjer si bodo ogledali tovarno za preproge in tobačno tovarno. Dopoldne bo v sarajevski trgovski zbornici sestanek s sarajevskimi gospodarstveniki, zvečer pa bo na čast gostom prirejena svečana večerja.

Gostje ostanjejo do 9. maja v Sarajevu, nato pa odpolujejo z avtomobili preko Mostara v Primorje.

10. maja pridejo gostje v Dubrovnik, kjer jim pripravljajo svečan sprejem.

11. maja bo izlet na Lovćen in Cetinje.

12. maja pridejo gostje v Split, kjer se bodo v trgovski zbornici sestali s splitskimi gospodarstveniki.

Po poročilu našega generalnega konzulata v Düsseldorfu bo na tem izletu sodelovalo 20 do 30 nemških gospodarstvenikov, večinoma generalnih ravateljev podjetij raznih vrst nemške industrije. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine opozarja vse naše gospodarske kroge na ta izlet nemških industrijalcev in jih poziva, da stopijo v zvezo z udeleženci ekskurzije. Dalje opozarja Zavod za pospeševanje zunanje trgovine vse trgovske zbornice in gospodarske organizacije v naših gospodarskih centrih, katere bodo obiskali nemški industrijci, da nemške goste zainteresirajo za naše gospodarstvo.

Ta program obiska nemških industrijalcev je definitivni.

Zadovoljna Moskva

Moskva, 15. aprila. AA. Politični krogi so zelo zadovoljni, da je bil dosežen sporazum v vrašnju dobav nemške industrije Rusiji. Listi izražajo mnenje, da bo trgovina med Rusijo in Nemčijo zelo oživila.

Sporazum v Romuniji

Parlament bo razpuščen, volitve razpisane

Bukarest, 15. aprila. Z. Listi pišejo, da je bilo na večerajšnji skupni konferenci šefov strank pod predsedstvom kralja Karla doseženo popolno soglasje v vprašanju razpusta parlamenta in razpisa novih volitev. Govori se, da bo parlament razpuščen že v teku tega tedna.

Včeraj je bil designiran predsednik vlade Titulescu sprejet v daljšo avdienco pri kralju Karlu. Politični krogi zatrjujejo, da je pri tej priliki podpisal ukaz o sestavi nove vlade, ali imena ministrov še niso objavljena. Danes jutraj je Maniu

obiskal predsednika Titulescu in je potem odšel na sejo vodstva stranke. Vodstva strank so v permanentnih zasedanjih.

Bukarest, 15. aprila. AA. Kralj je povabil zastopnike politične stranke k sebi in jih pozval, naj zaenkrat opuste notranje-politične borbe, ker potrebuje Romunija sodelovanja vseh svojih državljani v sedanji gospodarski krizi. V to pa je potrebna koalicijska vlada.

Sodijo, da bo vlada sestavljena v teku jutrišnjega dne pod predsedstvom Titulescu.

„Prestolonaslednik Peter“

Split, 15. aprila. Z. Te dni prispe v Split nov luksuzni parobrod »Prestolonaslednik Peter«, ki je odpoval iz Anglije ter se na polu za Split nahaja v Alžirskih vodah.

Nov socialni zakon

Belgrad, 15. aprila. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog socialnega ministra in ministra za narodno zdravje po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in-proglasil zakon o pobjanju endemičnega sifilisa.

Občni zbor „Putnika“

Belgrad, 15. aprila. AA. 19. aprila se vrši osmi redni občni zbor delniške družbe »Putnik«, na katerem bodo podana poročila o delu družbe in o stanju turizma v naši državi. Turizem je v letu 1930 napredoval napram letu 1929, v naši državi za 15%.

Uvoz avtomobilov

Belgrad, 15. apr. AA. Na podlagi čl. 4 točka 4 zakona o skupnem davku na poslovni promet je finančni minister izdal sklep, da se obdavčenje s skupnim davkom na poslovni promet avtomobilov vrši pri uvozu v našo državo. V ta namen se bo določila povprečna cena vseh avtomobilov, ki pridejo v poštev za obdavčenje s skupnim davkom na poslovni promet.

Mirovni poziv francoskih katolikov

Razne francoske katoliške organizacije so naslovile sledeč mirovni manifest za mir med narodi: Dvanajst let je preteklo od poslednje vojne, ki bi v resnici morala biti zadnja in zopet nastaja nemir v dušah radi vznemirjajočih vestí, ki se širijo in ki vzbujajo strah pred novimi mednarodnimi zapletljaji.

Kljub nekaterim vojnim težavam pa mednarodne organizacije vendarle uspevajo in se medsebojni odnosi počasi, a vendarlo izboljšujejo. Dasi obstoja strah pred novo vojno, vendar je tudi krepko upanje in vera v mir. Vstaja zarja upanja, ki jo pozdravljamo katoličani iz celega srca, veselí, da lahko znova znaidimo naša mirovna stremiljenja, ki temelje na krščanskih načelih, ki jih papeži niso nikdar nehali klicati svetu v spomin.

Že leta 1894 je Leon XIII. opozoril na grozečo nevarnost neprestanega oboroževanja. Sredi vojne je Benedikt XV. 1. avgusta 1917, še prej kot predsednik Wilson, predlagal istočasno razorožitev in pozval vlade, da naj namesto oborožene sile postavijo moralno silo pravice. Pij XI. je leta 1922. spomnil narode, da najboljša pot do miru ni sila bajonetov, ampak medsebojno zaupanje in prijateljstvo. Isti papež je v božičnem govoru 1930 označil za zločinski tisti narod, ki bi druge ogrožal z vojno.

Katoličini nimajo drugega mišljenja, kakor njihov poglavar. Njihov krščanski patriotizem jim nalaga dolžnost, da spoštujejo domovino vsakogar in da izpovedujejo medsebojno ljubezen do vseh ljudi, ljubezen, ki po besedah sv. Pavla ne pozna

meja. Nasprotno tistim, ki razne mednarodne organizacije smatrajo za brezpredmetne in brezpomembne, zrejo katoličani v njih uveličenje stare krščanske ideje. Mi smo torej nazirajo, da kljub raznim pomanjkljivostim Državo Narodov, arbitražne pogodbe, narodno razsodišče v Hagu in končno tudi Kelozov pakt služijo kot dragoceni pomočki za izmirjenje sveta.

Pozdravljamo, kakor novo mirovno obljubo, splošno razorožitveno konferenco, ki se bo sesla v Zenevi 1932. Vendar pa je naš patriotizem čuječ in odkrito izpovedujemo naziranje, da mora biti vprašanje razorožitve tesno zvezano s problemom varnosti. Razen tega pričakujemo, da bodo z mirovno organizacijo v isti meri napredovala tudi mirovna stremiljenja po vseh deželah. Treba je torej, da se brez ozira na meje narodi med seboj spoznajo in prično medsebojno spoštovati, da skušajo razumeti medsebojna stališča in jih prijateljsko združiti.

Ceprav raztreseni po raznih domovinah, katerim so udani s celim srcem, tvorijo vendarle katoličani eno samo veliko družino, ki je poslušna skupnemu očetu. Zato so prav oni poklicani, da bolj kakor kdorkoli delajo za mir. Mi smo tedno odločeni, da se posvetimo tej višji ideji.

Proglas so podpisale vse francoske katoliške organizacije, tako zastopniki katoliškega dijaštva, delavstva, razumnštva, ženskih organizacij, odbor za prirejanje socialnih tednov, francoska katoliška liga za pravičnost in mir itd.

Pobiranje trošarin po Beli Kra'ini

Belgrad, 15. aprila. AA. Na prošnjo kr. banske uprave savske banovine je finančni minister odredil, da vrše kontrolo pobiranja banovinske trošarine na območju občin Adlešič, Božakovo, Botoraj, Capla, Črešnjevci, Črnomelj, Doblice, Dol, Dragatuš, Dragina, Gradec, Riblje, Kot, Loka, Lovkeve, Metlika, Sinji vrh, Stari trg, Suhor, Talčji vrh, Senca gora, Tribuše, Vinica in Vinji vrh organi finančne kontrole, ker v teh krajih ni takih občin, ki bi to delo mogle prevzeti. Banska uprava bo o tem odprla pri Poštni hranilnici poseben račun. Člani finančne kontrole bodo vsakemu plačniku trošarine izročili izpolnjeno položnico, blago pa dali na razpolago šele tedaj, kadar prinese odrezek položnice in dokaže, da je nakazal denar po Poštni hranilnici. Vendar obična lahko določi katero drugo osebo za sprejemanje trošarine. Organi finančne kontrole pod nobenim pogojem ne smejo sprejemati denarja.

Kongres tržikanlov

Belgrad, 15. apr. AA. Kongres zveze prodajalcev tobaka kraljevine Jugoslavije bo v Belgradu 19. t. m. ob 15 v prostorih pivnice Takov. Prometni minister je udeležencem kongresa dovolil 25% popusta na vožnji.

Po iska-Jugoslavija

Varšava, 15. aprila. AA. »Gazeta Polska« je objavila članek, posvečen Jugoslaviji, posebno zgodovini jugoslovanske književnosti. V članku se omenja 26. t. m., ko pridejo na Poljsko predstavniki gospodarskih in intelektualnih krogov Jugoslavije.

Avstrija odpove trg. pogodbo s CSR

Praga, 15. aprila. Z. Včeraj je avstrijski poslanik v Pragi dr. Moreck po nalogu svoje vlade odpovedal dopolnilni sporazum trgovinskega dogovora s Českoslovaško iz leta 1927, kateri vsled tega stopi izven moči 15. junija t. l. Českoslovaški poslanik na Dunaju dr. Vavročka je odpoval včeraj v Prago, da obvesli dr. Beneša o stanju trgovinskih pogajanj in da sprejme informacije.

Okroš pomorskega sporazuma

Pariz, 15. aprila. AA. Pri predsedniku vlade Lavalu je bila danes seja, ki so se je udeležili zunanji minister Briand, g. Tardieu, kot namestnik mornariškega ministra, ki potuje po Afriki, dalje državni podtajnik za državna vprašanja Francois Poncet, admiral Violet in načelnik na Quai d'Orsayu Massigli. Konferenci je bil namen proučiti in-strukcije francoskim delegatom v Londonu, kjer se bo končno redigiralo besedilo pomorske pogodbe. Definitivni odgovor francoskih strokovnjakov ne bo predan, dokler se mornariški minister Dumesnil ne vrne iz Afrike.

Pariz, 15. aprila. Z. Mornariška pogajanja, ki bi se morala včeraj nadaljevati v Londonu, se niso mogla nadaljevati iz razloga, ker francoska delegacija ni odpovala v London. Prišel je samo predstavnik strokovnjakov, ki je stiliziral točen sporazum, o katerem pa se je že z uspehom razpravljalo. Francoska delegacija ni odpovala vsled tega, ker na zadnji predlog Brianda se ni prišel povoljni odgovor niti od Italije niti od Anglije.

Svet zveze narodov

Zeneva, 15. aprila. AA. Na dnevnem redu majskega zasedanja Sveta Društva narodov bo razen avstrijsko-nemškega carinskega sporazuma tudi velika debata o delovanju evropskega odbora.

Nemška vlada je poslala generalnemu tajniku evropskega odbora siru Ericu Drummondu noto, kjer predlaga, naj evropski odbor prouči položaj, ki je nastal po neuspehu ženevske carinske konvencije in sedanji carinski zmešnjavi v Evropi. Nemčija bo dala evropskemu odboru vsa pojasnila o nemško-avstrijskem carinskem sporazumu.

Polovična vožnja po državnih železnicah

Belgrad, 15. aprila. AA. Minister za promet je dovolil polovično vožnjo na drž. železnicah in ladjah udeležencem redne letne skupščine društva vojnih invalidov oblastnega odbora za dravsko banovino v Ljubljani, ki bo 19. aprila. Udeleženci kupijo na odhodni postaji cel vozi listek, ki velja tudi za povratek s potrdilom predsedstva skupščine, da so se zborovanja udeležili. Olajšava velja za prvi slučaj od 7. do 19. maja, za drugi slučaj pa od 16. do všteteja 22. aprila za vse razrede in vlake razen ekspresa.

Vladna kriza v Argentini

Buenos Aires, 15. aprila. AA. Argentinski tjo, minister Saradi je podal ostavko, s čimer bi bila otvorena kriza kabineta. Predsednik Uriburu ni sprejel demisijske finančnega ministra. Minister zunanjih zadev in minister za gradnje sta predala ostavko z namenom, da Uriburu omogočita rekonstrukcijo koncentracijske vlade.

Nejasen položaj v Palestini

Jeruzalem, 15. aprila. KK. Na poziv angleške vlade, da bi Arabci poslali svoje delegate na skupna pogajanja z židovskimi delegati, je sklenil izvršni odbor Arabcev, da se bo sicer začel pogajati s palestinsko vlado, da pa ne bo poslal v London delegatov, ker ima biti temelj za pogajanja z židi MacDonaldovo pismo Weissmannu, v katerem MacDonald priznava Židom v Palestini narodno domovino.

London, 15. aprila. KK. Kot protiakcijo proti obisku angleškega nadškofa iz Canterburyja v Jeruzalemu je bilo odposlanih 19 prominentnih članov katoliške unije, ki so že dospeli v Haifo in ki se bodo udeležili konference na gori Karmel.

Požar v ameriški Ambasadi

Berlin, 15. aprila. AA. V palači Blücher, kjer se je nastanilo poslanštvo Združenih držav, je izbruhnil velik požar. Palačo je kupila pred kratkim ameriška vlada. Vanjo pa se je preselili le del uradov. Zato niso zgoreli važni papirji. Vendar je materialna škoda zelo velika, ker je zgorela dragocena oprema in mnogo zgodovinskih slik. Boje se, da je palača tako poškodovana, da je ne bodo mogli več popraviti. Na mesto požara so pritekle vse razpoložljive požarne brambe. — Kako je požar izbruhnil, se ne ve. Stražnik je dejal, da je bilo pred ognjem več močnih eksplozij.

Domače vesti

Zagreb, 15. aprila. Z. Danes so odprli ponudbe za prodajo zemljišča na Jelačićevem trgu. Pri tej priliki se je ugotovilo, da je interes za te parcele zelo slab. Za tri parcele sploh niso bile vlozene ponudbe. Najvišja ponudba se je glasila na 21.000 Din za kladro.

Split, 15. aprila. Z. Prevzvišeni nadškof gosp. dr. Bauer je obiskal msgr. Franca Bulića in mestnega župana Racića. Gospod dr. Bauer odpotuje danes v Dubrovnik.

Split, 15. aprila. Z. Profesor berlinske univerze Franc Babinger in publicistinja gospa Böhm sta te dni na poučnem potovanju po Dalmaciji.

Split, 15. aprila. Z. Na konferenci za pomorsko pravo, ki se nadaljuje 18. aprila v Zagrebu, potuje dr. Škorica in Tanger, ki bosta na tej konferenci sodelovala.

Split, 15. aprila. Z. Danes je definitivno zapustil Split 11. polk, ki je premeščen v Bankovac. V zgodnjih jutranjih urah je odšel vod tega polka pod novo zastavo do obale, kjer se je »kreal na parnik »Vardar«.

Split, 15. aprila. Z. Hrvatsko kulturno društvo »Domagoj« bo imelo v četrtlet svoj letni občni zbor, na katerem se bo razpravljalo o delu v preteklem letu.

Belgrajske vesti

Belgrad, 15. aprila. Z. Od 15. t. m. je Državna hipotekarna banka znižala obrestno mero za 1% na posojila in lombard, v začetku sledečega meseca pa se bodo uvedla posojila z rokom petih let, a s plačevanjem obresti vsako četrtletje.

Belgrad, 15. aprila. Z. Upravnik našega trgovinskega muzeja v New Yorku g. Joksimović je prišel v Belgrad, da v zainteresiranih krogih pripravi teren za ameriško-jugoslovansko trgovinsko zbornico, ki bo imela svoj sedež v New Yorku in

Belgrad, 15. aprila. Z. Plenarna seja obrne zbornice se bo vršila 26. t. m.

Drobne vesti

Reikjavik, 15. aprila. AA. Ministrski predsednik Thorhallsen je prečital odlok, s katerim razpušča islandski parlament.

Ankara, 15. aprila. AA. Dve osebi sta ubili predsednika občne v Ankari tej pobegnili.

Berlin, 15. aprila. AA. Danes popoldne je predložil novi japonski poslanik Obata predsedniku Hindenburgu svoje akreditivno pismo.

Pariz, 15. aprila. AA. Predsednik republike Doumergue je posetil razna mesta v Tunisu. Povod je bil sprejet z velikim navdušenjem.

Izzivalne demonstracije v Gorici

Ljubljana, 16. aprila.

Neki potnik, ki je prispel iz Gorice, nam je prinesel o nedeljskih demonstracijah italijanskih prostovoljcev še naslednje podrobnosti:

Mestni zidovi so bili prevlečeni z velikanskimi lepaki, kakor »Evviva Dalmazia italijanissimi!« (Živela povsem italijanska Dalmacija!) in »Spalato nostro« (Split je naš!). Med sprevedom iz »spominskega parka« proti Travniku so prostovoljci vzklikali proti Jugoslaviji. Jasno so se čuli vzkliki: »A chi la Jugoslavia?« (Kam z Jugoslavijo?) »Al porco!« (K svinjam!). »A chi i Jugoslavi?« (Kaj so Jugoslavi?) »Ai porci!« (Svinjel). Iz spreveda so molile bele tablice s takimi napisi: »Hočejo Trst, Gorico in Reko! Mi pa jim bomo dali z ...« Pod napisom je bil narisan fašist, ki grozi z gorjačo. Dvanajst prostovoljcev, preoblečenih v

»sinje Dalmatince« (črna obleka, za vratom moder robček s tremi levi) je neslo velikansko dalmatinsko zastavo s tremi levi okoli 10 metrov dolgo in 5 metrov široko, in sicer vodoravno razprostrto brez droga. Pravila prostovoljcev namreč določajo, da bodo zastavo dvignili na drog šele, ko »osvobodijo« Dalmacijo. Posebna četa je bila za to določena, da je metala ljudem klobuke z glave, ako se niso odkrili, ko se je spreved približal. Tudi laški Goričani, posebno trgovci, so se zgražali nad razsajanjem podivjanih »osvoboditeljev«. Prebivalstvo, ki živi v hudi stiski, je ostalo povsem hladno in le nekaj radovednežev je prisostvovalo ceremoniji na Travniku.

Tudi v Trstu je prišlo na dan novega blagoslovljenja mestnih zastav do podobnih protijugoslovanskih demonstracij. Na poti proti Sv. Justu so fašisti vzklikali: Živela italijanska Dalmacija! »Či-

gav je Split?« »Naš!« Peli so neko pesem, ki pravi, »da ne bodo odložili meča, dokler ne bo trobojnica vihrala nad italijansko Dalmacijo.« V neki drugi pesmi so se bodrili: »Nemci so že poskusili, Jugoslavija pa še bo.«

Na dan proslave obletnice fašev so fašisti nesli v Idriji v zvonik dolgo dalmatinsko zastavo in jo razobesili med hrupnim vpitjem proti Jugoslaviji. Kdor je šel mimo zvonika, se je moral odkriti, sicer so mu zbili klobuk z glave. Miličniki so se zbrali pred gradom, zaorili »Proti Ljubljani!« in nato v teku defilirali proti cerkvi. Od dekana msgr. Arkota so zahtevali, da mora dati zvoniti v čast fašistične obletnice. Ker jim ni ugodil, so zvečer ustrelili v njegovo pisarno. Naslednjega dne je dekan, ki spi v sosedni sobi, našel v pisarni kroglo, ki je prebila okno.

Samo Bayer-jev križ na Aspirin tabletah
je porok za njihovo pristnost.

tega zidu, je letos pozimi pismeno prosil tako pri županu, kakor pri ing. Mačkovsku, naj se vendar mestna uprava usmili Rimskega zidu. Tujsko prometni ugled Ljubljane nas vendar sili, da označimo to vprašanje kot najnujnejše.

Spomeniki.

Ljubljana kot mednarodno tujsko prometno središče, je bila doslej središče Slovencev in je kot taka ustvarila tudi v svoji zunanosti nekaj svojega nacionalnega obeležja. V novi državi je tretje središče velike nacionalne države in je zato dolžna skrbeti, da to svoje stališče vidno označi v svojih spomenikih. Vprašanje spomenika kralja Petra je rešeno s projektom Plečnik-Dolinar za nas na edino dostojen in res kulturn način. Ko bo magistrat restavriran, bo predvsem, dokler se ne sezida novo poslopje, sedež prvega predstavniškega meščanstva, kakor je bil pred dobrimi 200 leti ob svojem postanku tudi mišljen. Kadar pa se bo magistrat preselil, bo ostala zgradba le še spomenik, in sicer spomenik, ki ga bomo vsakemu tujcu lahko s ponosom pokazali. Ob njem se bodo križali spomini na ljubljansko zgodovino. Zato spada k njemu tudi spomenik na najvažnejši dogodek sedanosti. Radi narodnega ugleda Ljubljane, je treba izdelati načrt, kako sistematično postaviti spomenike za narodno Ljubljano važnih dogodkov. Za izvedbo tega načrta bi bilo treba pridobiti umetnika arhitekta, najboljšje Plečnika, da izdela vrsto različnih spominskih plošč, pri katerih mora biti predvsem kulturna črta na višku. Čas bi bil, da se v Ljubljani ovekoveči besedilo akta zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev in tekst majnske deklaracije. Na poslopih pa, kjer so se odigrali odločilni dogodki ob prevratu, naj se tudi ti zaobeležijo. V magistratni arhivni vstavljeni naj bi se namestili obe zgoraj omenjeni najvažnejši zgodovinski besedili. Tja bi spadala tudi tabla z napisi, ki bi beležili najvažnejše za narodni preporod pomembne dogodke, ki so se odigrali v tem poslopiju. Prav tako še taka spomenik Adamcih in Lundru. Ki menda izdelan počiva neke v neki magistratni rotarnici. Po mojem in tudi drugih mnenju ta spomenik ni tako nemogoč, da bi se ne mogel postaviti.

Če premislimo, sledi nujno, da potrebuje Ljubljana nov gradbeni red, nov regularizirani načrt za celo mesto in bližnjo okolico, pri stavbnem uradu arhitekta specialista za gradbene zadeve, v starem delu mesta spomeniški načrt starega mesta, rešitev vprašanja Rimskega zidu in dalekosežni program, tako sistematsko vplesti narodno kulturne vrednote naše zgodovine v mesto in jih domačinu in tujcu stalno vtisniti v spomin.

Sprejem mariborskih matičarjev v Srbiji

Leskovec, 16. aprila.

Glasbena Matica mariborska je v srbskem Leskovcu dosegla najsijajnejše uspehe. Ob prihodu mariborskih slovenskih pevcev je bil v zastavah ves kolodvor, na katerem je mnogoštevilno občinstvo pričakovalo slovenskih gostov, kateri so bili viharno pozdravljeni. V imenu mesta je pozdravil Matičarje predsednik sodišča Kuzmanovič, nakar se mu je v imenu mariborske Glasbene Matice zahvalil njen predsednik dr. Tomineš. Po oficelnem pozdravu je tisočglava množica goste v dolgem sprevedu z godbo na čelu spremila v dvorano hotela »Kostič«, kjer je gostom občina priredila banket.

Pri banketu je pozdravil slovenske pevce mestni župan Burilčič, nakar mu je odgovoril Arnuš in se zahvalil za pozdrav in sprejem. Zvečer je bil v prenapolnjeni dvorani krasno uspel koncert med silnim navdušenjem občinstva. Pevski zbor mariborske Glasbene Matice pod vodstvom g. Mirka je moral več točk ponavljati. Pevovodji je bil podarjen venec. Občinstvo po končanem koncertu kar ni hotelo zapustiti dvorane, ampak je še dalje prirevalo ovacije slovenskim pevcem, ki so jih povsod bratsko pozdravljali.

Smrtna nesreča v Kranju

Ljubljana, 16. aprila.

Danes ob približno pol 3 popoldne je pripeljal kranjski reševalni avto v Ljubljano ponesrečenca, ki je bil že v zadnjih izdihajih. Bil je to Stefan Martinčec, delavec pri gradbenem podjetju »Slavec«. Ta je danes pri opoldanskih urah pri delu zašel med dva voza, ki sta ga močno stisnila in mu strla prsni koš. Takojšnja pomoč pa je bila zaman, zakaj, ko so kranjski reševalci hoteli oddati Martinčeca v bolnišnico, je bil ta že mrtev. Reševalni avto je prepeljal truplo ponesrečenca v Mestni dom. Tu je mestni zdravnik dr. Mis pregledal truplo in kot smrtni vzrok ugotovil, da je Martinčec umrl za notranji poškodbami. Na zdravniškovo odredbo je bilo truplo prepeljano v mrtvašnico pri Sv. Kristofu.

Nove ceste v okolici Ljutomer

Ljutomer, 14. aprila.

Sledeči odstavi o novo projektiranih cestah iz okolice Ljutomer so izraz ljudskih želj, potreba okraja, načrt cestnega okrajnega odbora, katerega bo leti v bližnji bodočnosti skušal izvesti.

Največjega pomena bo cestna zveza Ljutomer s Cezanjevci. Če hoče danes v Cezanjevce, moraš čez visoki Kamenščak. Novo projektirana cesta bo šla ob občinski hiši, čez »šarjec« pod Kamenščakom, do Cezanjev in do Brančevce, kjer se bo združila z banovinsko cesto, ki vodi dalje proti St. Jurju. Krediti za to cesto so bili svoj čas že odobreni. Bivša mariborska oblast, okrajni cestni odbor in mestna občina bi prispevali po eno tretjino. Cesta je bila že trasirana, načrte je izdelal nek inženir iz Murske Sobotice, a prišlo je drugače, inženir so ostali v pisarni okrajnega cestnega odbora.

Za vinogradnike bo enake važnosti cesta Cven—Pristava. Pristavo veže danes s Cvenom samo občinska cesta, pa še ta je zanemarjena. Cvenarji in drugi, ki imajo v onem delu ljutomerskih gorci, ki meji na Medmurje, svoje vinograde, morajo sedaj z vozovi skozi mesto Ljutomer, dočim bi bila zveza čez Pristavo mnogo krajša. S to cesto bi bil vozovni promet skozi mesto zelo razbremenjen. Dolžina te ceste bi dosegla dve kilometri. Slamnjak je eden naših najboljših vinskih vrhov. Čez ta vrh vodi cesta po zaraščenih klancih proti Sv. Miklavžu. Ob deževju v teh klancih ni za voz, ker blato sega do kolen in do oči. Zato bi bila pošteno našodrana okrajna cesta čez Podgradje, mimo Rakovečeve gostilne pa čez Slamnjak edina rešitev — in to tem bolj, ker je od nasprotni strani ormoški cestni odbor čisto že zgradil do križiškega »stemmerja«. Tudi ta koš ceste bo kratek.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 14. aprila.

Zagrebski Slovenci so imeli na belo nedeljo ob 9 pri sv. Roku službo božjo. Ob rečni uri so se zbrali na prijaznem gričku, od koder je lep pogled na mesto, okrog cerkve pri toplem pomladanskem dnevu, zastopniki vseh zagrebskih slovenskih društev. Zapazili smo predvsem inteligenco, ki je prihitela z vseh strani mesta. Mešani pevski zbor je pel ubrane domače cerkvene pesmi. Duhovnik je razložil vernikom zmisel bogoslужja za slovenski del Zagreba: vse, kar je domače, je drago, je ljubko, milo in človek se počuti mlad in vesel...

Navzoči se niso mogli načuditi primernemu kraju za verske obrede, kajti v cerkvi sv. Roka vidi vsak od nas domačo družino, ki ima na sebi nekaj vabljivega, božjepotnega. Vsi so bili mnenja, naj bodo tudi popoldne litanije itd., kamor morejo priti oni, ki so ob devetih zaposleni, delavci in dekleta.

Dogovorili so se, da bo sv. maša stalno vsako nedeljo ob 9 in ob 5 popoldne litanije. Zdi se pa, da bo ta cerkvena kmalu premajhna, kajti vsak rojak se zanima za domačo pobožnost in hoče biti zraven. Vsi prisotni so bili duhovniku iz srca hvaležni, da je vendar enkrat prišel zbirati po velikem Zagrebu izgubljene duše in jim v cerkvi sv. Roka povedal, da smo si pred Bogom vsi enaki.

Kaj govori zemlj. knjiga

Ljubljana, 16. aprila.

V mareu je bilo v zemljiški knjigi okrajnega sodišča vknjiženih na posamezne nepremičnine, ležeče v mestu in okolici, za 12.278.065 Din raznih hipoteknih posojil. V tem pogledu je bilo poslovanje zemljišknjige urada prav živahno. Posojila so dosegla ogromne vsote od najnižje 286 do 550.000 Din in celo ena hipoteka 5.500.000 Din. Mnogo posojil so potrebovali trgovci, zlasti lesni, ker vlada v lesni trgovini najhujša kriza. V okoliških katastrskih občinah so bila vknjižena posojila v krajih, ki doslej niso iskali posojil, a so bili lastniki realitet primorani, da najamejo večja posojila. Na nepremičnine v ljubljanski okolici je bilo vknjiženih 3.372.089 Din. V okolici so se najvišji zneski gibali med 100.000, 150.000, 250.000 in celo 550.000 Din. Na okolišanska posestva je bilo izvršenih 4 prisilnih vknjižb za terjatve trgovcev, pravne stroške in zaostale davke. Davčna uprava se je na neko zemljišče vknjižila za 18.000 Din na davehni zaostankih.

Na zemljišča v Ljubljani, ki je razdeljena na 6 katastrskih občin, je bilo vknjiženih 8.905.976 Din. Najvišja hipoteka znaša 5.500.000 Din. Ostale hipoteke znašajo tudi po več stotisoč in dve do pol milijona. Za zaostale davke se je davčna uprava vknjižila na neko posestvo z zneskom 53.696 Din. Mnogo posojil so dovolile razne ustanove za gradnjo stanovanjskih hiš.

Za novo bolnišnico.

Dravska banovina je najela posojilo 5.500.000 Din za razširjenje in adaptacijo banovinske splošne bolnišnice. Posojilo je bilo najeto pri Hranilnici dravske banovine. Kadaj pričeno z razširjenjem bolnišnice, še ni povsem znano, vrše se pač vse priprave, da se akcija čimprej izpelje. Dravska banovina namerava bolnišnico razširiti na desni breg Ljubljane. Zato je od Kmetijske družbe kupila obsežen zemljiški kompleks v izmeri kakih 33.000 m². Ta kompleks leži nasproti vojašnice kralja Petra Velikega ob Poljanski cesti. Tam se sedaj nahaja podkovska šola z drugimi poslopiji in stanovanjsko hišo ter z veliko drevesnico. Kmetijska družba v Ljubljani, zastopana po predsedniku g. O. Deteli iz Preddvora na Gorenjskem in ravnatelju družbe inž. Lahu, je svet prodala Dravski banovini za 4.484.300. Pogodbo je finančno ministstvo v celoti odobrilo in je bila nato družbi kupnina izplačana. Zadevna zemljišknjizna transakcija je bila izvedena marca.

V minulih treh mesecih je bilo letos na razne nepremičnine mesta in okolice vknjiženih za Din 21938.716 raznih posojil, kreditov in dolgov.

Ce je cigan ljubosumen

Murska Sobotica, 15. aprila.

O ciganih se sliši marsikaj zanimivega. V njihovem življenju je mnogo romantičnosti. Značilna poteza za njih je ljubezen, ki je pri njih čisto tako globoka, da pri drugih ljudeh nima para. O tem priča tudi sledeči dogodek.

V tukašnjo bolnišnico so pripeljali mlado ciganko. Ranjena je z nožem in potolčena. Postala je žrtev ljubosumnosti. Mlad cigan se je zagledal vanjo. V njegovem srcu je kmalu vzplamtel ljubezen. Približno se je mladenki in ji je razodel srce. Neprerenehoma je govoril o svoji »vroči« ljubezni. Ciganka ga je poslušala, a ljubezni najbrž ni vračala v zadostni meri. Cigan je radi tega trpel. Ko je videl, da cigancinoga srca ne omeheha na lep način, ji je začel groziti. Vroča ljubezen ga je zavedla celo tako daleč, da se je spozabil in se je poslužil sile. V kritičnem trenutku, ko je zopet zastoj poslušal, da bi ciganki dopovedal, da se za druge cigane ne sme zanimati, jo je napadel in jo je začel pretepati. Segel je celo po nožu in je dekle ranil. Radi poškodb je ciganka prišla v bolnišnico. Tu je izpovedala, kaj se je zgodilo. Značilno za njo je to, da na cigana, ki jo je poškodoval, sploh ni huda in ko so jo vprašali, ali zahteva odškodnino, je dejala da ne. Taki so pač cigani. Imajo vročo ljubezen, se tudi mašujejo, znajo pa tudi odpustiti drug drugemu.

Koks za kovače in centralne kurjave

iz angleškega premoga

75 Din za 100 kg pri večjem odjemu popust
franko plinarna nudi

LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA

Maribor v luči ljudskega štetja

33.117 prebivalcev. — Število Nemcev je padlo za 13,6% od zadnjega ljudskega štetja.

Maribor, 16. aprila.

Mesto Maribor šteje 33.117 prebivalcev, in sicer 16.498 moških in 16.619 žensk. Družin je 7653, stanovanjskih hiš 1832, 248 je drugih zgradb, 625 družin redi živino in 228 meščanov ima posestva v okolici. Zanimivo je, da je v železniški koloniji več moških kakor žensk, dočim v drugih slojih prevladujejo ženske. Poleg tega je tudi v koroškem predmestju večje število žensk, kot pa moških. Od teh je 2441 Nemcev po narodnosti, Nemcev 1544, od katerih je pa 639 inozemskih državljanov. Jugoslovanskih državljanov Nemcev je 2002 po materinem jeziku, po narodnosti pa 905. V procentih po materinem jeziku 7,9% Nemcev, jugoslovanskih

državljanov Nemcev pa 6%, dočim je bilo pri zadnjem ljudskem štetju v letu 1921. po materinem jeziku 21%.

Kako je bilo leta 1910?

V svrhu primerjanja — 27.904 prebivalcev. Od teh je bilo 22.655 Nemcev po običevalnem jeziku, dočim je bilo 3200 Slovencev po običevalnem jeziku. Pri tem ljudskem štetju so Slovenci nazadovali za 350 napram letu 1900.

Leta 1921.

Vseh prebivalcev je bilo 30.739. Od teh 16.070 moških in 14.666 žensk. Po materinem jeziku je bilo pri tem štetju 6512 Nemcev. Potemtakem je torej število Nemcev padlo za 15, oziroma 13,6%.

Ljubljana, čuvaj svoje spomenike!

Na eni zadnjih sej ... metnega sveta je predaval konservator Franc Stiele o gradbeni politiki bodoče Ljubljane in je iznesel nekaj misli, ki so vsa spoštovanja vredne. Uvodoma je povdaril, da preživlja gradbena politika ljubljanska po vojni stalno krizo. Tako je postal zlasti dosežani stavbni red skoro popolnoma nemogoč, ker ga je čas prehitel. Iz tega sledijo seveda neizogibni kompromisi, ki rodijo estetske pomanjkljivosti. To vidimo zlasti na Aleksandrovi in Miklošičevi cesti. Zlasti je bilo prekršeno načelo višinske dominacije in najbolj smešno je to, da smo te kršitve dopuščali, dočim smo, ko se je pa pojavil v principu pravilen in estetsko samostojen projekt takozvanega nebotičnika, nergali.

Nov stavbni red.

Zato je nujno potrebno, da dobi Ljubljana nov stavbni red in regularizirani načrt zase in za svojo okolico, s čimer bodo za vselej odpravljeni nepotrebni kompromisi, ki bi kazili lice Ljubljane.

Ze Plečnik nam je pokazal pot do estetske ureditve Ljubljane in nam pomagal do spoznanja bistva njenega gradbenega problema. Za bodočnost Ljubljane pa je enakovredno smotrena gradbena politika v novem, kakor tudi v starem mestu. Kako oba estetsko zvezati, nam je pokazal Plečnik z regulacijo Sentiakovega trga, Zojzovega grabna, Vegove ulice in Kongresnega trga. Ljubljana je s temi deli pridobila več, kakor vsa prejšnja desetletja.

Ohranitev zgodovinskih zgradb.

Glede starega mesta je nekaj vprašanj, ki jih moramo imeti stalno pred očmi, tudi če niso enako nujna. To so predvsem vprašanja ohranitve vrednot posameznih objektov, ki obstoje največkrat v fasadah, stopniščih in dvoriščih. Posebno paznjo je treba posvetiti dopolnitvi vrzeli, nastalih po potresu, kakor so Vodnikov trg, Turjaški trg in stavbišče nekdanjega knežjega dvorca. Smoterna in umetniško pretehtana zazidava teh vrzeli, bi dala stari Ljubljani nazaj isto celoto, ki ji sedaj tako občutno primanjkuje. Eno blistavih vprašanj na meji stare in nove Ljubljane, je ureditev Marijinke trga z mostovjem, ki se je s posrečeno rešitvijo že zabela tako, da bo ohranjen tudi ne navadno lepi Frančiškanski most. Z zazidavo Turjaškega trga bo nastal sam po sebi zopet problem Brega, ki mu je dosedajni nasad vzel estetsko ugodnejši značaj proti vodi odprtega zazidanega trga. Graditelj bodoče Ljubljane prav tako ne bo smel pozabiti na Grad in njegovo spomeniško

izrazo ter na zadovoljivo ureditev najstarejšega ljubljanskega spomenika Rimskega zidu na Mirju. Dvigati zabrisane ali oškodovane vrednote Ljubljane, naj bo ena glavnih nalog sodobne gradbene politike mesta.

V Ljubljani polagamo že zlasti premajhno skrb malim vprašanjem. Če povdarjamo ohranitev lepih starih fasad, le pre pogosto pozabljamo, da fasada ne obstoji iz par ornamentov, ampak tudi iz celote vsega, kar je v njeni strukturi od vrha do tal, torej iz arhitektonske oblike in njene členitve, portala in razdelitve oken in njih okvirlov, pa tudi barve. Na vse to pazijo po drugih mestih kot v Innsbrucku in Salzburgu mnogo bolj. Mnogo grešimo pri neokusnih izloženih portalih, čeprav sta nam že magistrat in Souvan pokazala, da se da to vprašanje tudi arhitektonsko ugodno rešiti.

Specializacija strokovnjaka.

Odslej naj se vsako tako vprašanje reši po ogledu mestnega arhitekta, ki je dolžan stranki nasvetovati pametno rešitev. Zato je nujno potrebno, da se enemu arhitektu mestnega gradbenega urada omogoči specializacija za ta vprašanja, bi bila edina zadostna garancija za napredek v tem oziru. Drugi predpogoj za uspeh, pa je izdelava podrobnega načrta starega dela mesta. Se na takem načrtu, ki bi nudil samo važne momente za spoznanje arhitektonskih in historičnih vrednot teh stavb, bi bilo enkrat za vselej mogoče označiti vse objekte, ki jih je treba čuvati. Na kratko, za stari del mesta potrebuje Ljubljana že dolgo svoj spomeniški floris. Posebne omembe pa je potreben

Rimski zid.

To vprašanje postaja namreč zadnja leta naravnost škandal za ljubljansko mestno upravo. Ze pred leti sem opozoril s pisano spomenico občinski svet. In res je, da so bili vsaj navidez slovesno pokopani načrti, ki so stremeli za tem, da se ta spomenik sploh odstrani. Ker ga je treba v intereso spomeniške Ljubljane vzdrževati, je jasno, da ga je treba postaviti v tako stanje, da bo izključevalo vsak dvom o namenih, ki jih ima mestna uprava z njim. Sicer je bil del razpadajočega zidu popravljen. Tembolj žalostno pa je to, da je med tem začel razpadati tudi drugi del zidu in če bomo počakali še par zim, bo ves le še velika razvalina. Tujci, ki običajejo Ljubljano, redno obiščejo ta spomenik in ga bodo obiskovali še vedno v večjem številu, če bo postala Ljubljana najvažnejša turistična postojanka v državi. Arhitekt Plečnik, ki je pred leti izdelal splošen načrt za ohranitev

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanec javljam žalostno vest, da je naš predobri soprog, oče, stari oče in tast, gospod

dr. Alojzij Kokalj

odvetnik

danes 16. aprila ob 3 popoldne, v 62. letu starosti, nenadoma v Bogu umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 18. aprila ob 3 popoldne od doma žalosti, Marmontova ulica 14, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Varšava-Vevče, dne 16. aprila 1931.

Marija Kokalj roj. Omersa, soproga.

Marijana por. Zeljeznov, suplent, dr. Božena vdova Kowalewska, zdravnica, ing. Zdenko Kokalj, otroci.

Dušan Zeljeznov, Miljutin Zeljeznov, Ljubica Kokalj, vnuki.

Ivan Zeljeznov, suplent, zet. Zorka roj. Paunović, sinaha.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Katolicizem v Franciji

Pariz, aprila 1931.

Ali je resnična obnova katoliškega življenja v Franciji, zlasti med inteligentnimi krogi? To vprašanje si je zastavil v eni zadnjih števil *«Les documents de la vie intellectuelle»*, direktor katoliškega instituta v Parizu msgr. Baudrillard, pri čemer je navedel kot odgovor podatke iz svojega predavanja, ki ga je imel ob priliki drugega mednarodnega katoliškega tedna v Zenevi.

Baudrillard odgovarja da je versko prerogije v Franciji očitno, za kar govore čisto določena dejstva.

Izbrana četa katoliških pisateljev že preko 40 let oploja književni trg s svojimi produkti in širi katoliško misel. Ni mogoče prešteti vseh literarnih del, ki so v zadnjem času izšla inšpirirana s katoliško mislijo. Že pred vojno je bilo opazovani živahen razmah katoliških mladinskih listov, po vojni pa se delo nadaljuje. Važno je, da knjige in revije najdejo svoje bralce. Če bi temu ne bilo tako, kako naj bi si sicer razlagali dejstvo, da celo nekatoliški založniki izdajajo knjige, ki niso samo katoličnemu naklonjene, ampak naravnost katoliške, kakor življenjski svetniki in razprave o duhovnem ter mističnem življenju. To delajo zato, ker vedo, da se tako knjige mnogo lažje prodajo.

Ista živahna delavnost se opazuje tudi v religiozni umetnosti. Porodila se je nova umetnost, tako različna od nekdanje, kakor se nova katoliška literatura loči od starih pisateljev.

Pomislilno dalje na velike civilne in vojaške šole, ki so bile dolgo časa ograjen svobodomiselstva in verskega sovraštva. Vse to smo si danes osvojili ali polovico, ali celo dve tretjini. Zlasti zanimiva je statistika, ki razkazuje apostolsko vnanje djaštvo, ki širi z neomajno vero in ljubeznijo krščansko misel zlasti v inteligentnih krogih. Tu di akademiji, ki predstavljajo duhovni svet Francije, štejejo lepo število prepričanih katoličanov. Francoska akademija ima skoraj polovico članov prepričanih katoličanov. Tudi krščanska govornica ni več sročena s preziranjem in sovražnostjo, kakor nekdanj. Rene Bazin je bil dobešen javnega splezavca, ko je proglasil Kristusa za našega kralja.

Krščanska renesansa v Franciji je resnična in globoka, ker temelji na dogmatičnih osnovah. Sicer vemo, da prebujenje krščanskega čustvovanja že ne predstavlja verskega prerogaja. Treba je mnogo več, zlasti če gre za pozitivno vero, kakor je katolicizem. Treba je pristanka razuma, volje in sreča za razvedro razmislo. Imamo mnogo dokazov, da se sedajno versko prerogaje vrši v tem smislu.

Od leta 1875 se je v duševnem življenju izvršil velik preobrat, zlasti se med duhovščino. Ni mogoče povedati, kako srečne posledice je imel zakon, ki dopušča svobodo vsakega poutaja, kakor je bilo ustanovljenih pet katoliških univerz. Majski katoličani ne vidijo v njih drugega, kakor le kopije državni šol, na katerih se poučujejo isti predmeti, po istem učnem načrtu in so vsi izpiti, le da pred katoliškimi učitelji. Vendar pa je globok pomen in zadnji razlog, da vzdržujemo katoliške univerze v tem, da se na njih podaja celoten nauk v krščanskem smislu in da se vse očarja v krščanskim duhom in s krščanskimi viri. Treba je bilo izvesti dvojno reformo: Prvič uvesti katoliško filozofijo in sicer soliden in odgovarjajoč novotomizem, nato spirituelni ali etični nauk, ki pripravi d. ž. n. selstvo in drugje upotrebliti tudi v teoloških študijah kritične metode, katerih so se že prej posluževali nasprotniki in tako znanost, ki so jo smatrali kot rušilko vsake religije, uporabiti za ofenzivno orodje v službi resnice.

Naša prizadevanja na resnično katoliško univerzo so postala ognjišča solidne znanosti, resnično krščanske znanosti.

Bogom se dela, s katerimi so katoliški učitelji neločeno povezani v vseh znanstvenih panogah, bodisi v filozofiji, samih, bodisi v verski zgodovini, v primerjalnem verskovedu, naravoslovju, filologiji, sociologiji, v pravih delih.

Pripadnost k razni pa še ni vna religija. Religija zahteva od onega, ki jo izpoveduje, tudi moralno in duhovno življenje, spoštovanje božjih zakonov in trajno združevanje duše z Bogom, brez česar človek ne more biti v resnici religiozen in versko prebujen. Pogledimo tisoče mladencev, ki zajo medijirani, ki se vsako leto zapirajo za nekaj dni k duhovnim vajam, ki pogosto prejemajo sv. zakramente kar je drugim v vzpodbudo, a se mnogim sveda žal neumnosti. Koliko duhovnih politikov med francosko mladino! V sedobni francoski katoliški generaciji je nekaj takega duha, kakor je bil tisti, ki je v veliki vojni oživil njuove baje, da so združili do zadnjega. To je duh močne vere in velike sile, ki hoče prežariti domovino z verskim prerogajem. To je pravo krščansko in pravo katoličanstvo. Morala bi kdo ugovarjal, kako da ljubo temu Francija na znan kaže še vedno tako malo krščanskega obzira. Ako so Francozi krščanski narod, zakaj ni krščanska tudi njihova vlada? Ali mlada generacija nima nobenega vpliva?

Privesti nazaj narod, ki je šel skozi tako strašno revolucijo, kakor je bila francoska, ni delo enega dne, zlasti ker si nasprotniki vse prizadeva, da ne izgubi davno osvojenih pozicij. Poleg verne katoliške mladine, imamo še vedno versko indiferecentno, ali celo veri nasprotno meštinstvo. Potem je med preprostim narodom vse polno čudnega mističizma, ki je daleč proč od pravega katoliškega duhovnega življenja. Velika naša rana je ljudsko selstvo, kjer vzgajajo tisoče in tisoče mladih Francozov brez spoznanja božjega. Vendar pa je brez prebujanja mogoče reči, da je javno mišljenje bolj in bolj naklonjeno katoliškim, kakor kažejo vsa zbiranja v poslednjem času. Gotovo imamo mnogo nasprotnikov, toda v njihove vrste si danes cerkev utira svoja pola.

Fašizem proti cerkvi

Rim, 16. apr. Vlada je nedavno prepovedala zbiranje katoliških akademikov v Ferrari in pozneje še zbiranje katoliške mladine v Paviji. Dne 17. aprila bi se moral vršiti sestanek katoliških akademikov v Katanzu in 24. t. m. v Viterbu. »Osservatore Romano« poroča, da je Zveza katoliških akademikov obe zbiranju odpovedala. To se je zgodilo pod pritiskom fašistov.

Dunajski vremenski napoved. V splošnem je pričačati, da bo sedanje hladno in nestanovitno vreme trajalo dalje. V južnih Alpah pa je pričakovati poslabšanje vremena.

Nemške katoličane boli preganjanje manjšin v Italiji

Köln, 16. apr. Telesnja »Kölnische Volkszeitung« se zopet bavi s položajem narodnih manjšin v Italiji. Last zavrača trditve rimske »Tribune«, da življenje polno trnja. Rimski listi pišejo o slovenski duhovščini tako lažljivo, da priprost braver misli, da slovenski duhovniki samo lajskajo ljudstvo. V Vatikanu pa je slovenska duhovščina že izza avstrijskih časov znana po svoji temeljiti izobrazbi in visoki pravosti, po svoji vdanosti sveti stolici in ugledu pri svojem ljudstvu. Italijanski list prevajno molči o najnovejšem preganjanju cerkve na Primorskem (preključenje slovenskih pridig in procesij). Fašistični tajnik Avenanti je zagrozil slovenskim duhovnikom, da morajo v teku treh mesecev odpraviti slovenske pridige. Nemška list popisuje nadalje, kako je fašizem uničil Slovonom vse selstvo in vsa društva. Vatikan je napravil prvi korak za obrambo slovenskih manjšin s tem, da je poslal v Julijško Krajino vizitatorja.

Aretacije, konfinacije in procesi

Slovenec m se ne godi nobena krivica

Susak, 16. aprila. Ko je bila za novo leto na vrsti zadeva »Crnih bratov«, so mnogi osebe aretirani in kasneje spustili. Neki Torkar iz Podbrda je tedaj dobil policijski opomin, kar ima za posledico posebno nadzorstvo in ukaz, da mora biti zvečer ob določen uri doma. Torkar se je v tem pregrešil in se nekoč predolgo mudil izven hiše. Zato je bil za dve leti konfiniran.

V konfinaciji na Ponzi se nahaja dr. Svilgoc, bivši odvetaški koncipient pri dr. Medveščku. Moral bi priti tedaj izredno sodišče, ki je pa z razpravo toliko časa odlašalo (gre za drugo skupino, obtoženo zveze s hrškimi žrtvami od 16. sept.), da je sploh izostala.

Iz Gorice poročajo, da se bo vršila v petek obravnava proti izdajateljem nekega lista, ki je samo enkrat izšel pod naslovom »Gospodar«. List je prefekt zaplenil in v svojo pravdnostvo je vložilo

evadbo proti tiskarju Alojziju Špacapanu ter proti profesorju I. Bednaržiku in dr. Ivanu Kraju.

Aretiran je bil iz političnih razlogov Gašper Barkovič iz Berseča v Istri. Na Proseku pri Trstu je bil aretiran mladoletni Mirko Puntar tudi iz političnih razlogov.

V Vipavi na Gorškem so fašisti zvijačno premetili kakih pet ali šest preplašenih licencarjev, da so podpisali neko protestno izjavo, češ da se Slovenec m se ne godi nobena krivica.

V Ajdovščini so, kakor že poročano, gospodarjem, ki so odklonili zahtevane protestne izjave, naslikali pouti na hiše mrtvaške glave in križe in križe. Ker to ni nič izdalo, so kasneje napisali še: »Viva la Jugoslavia, abbasso l'Italia!« Na podlagi te izjave so potem aretirali šestorico oseb in jih pretepali.

Vladna kriza v Avstriji

Poizkusi sestaviti vlado vseh strank - Stališče kršč. socialistov

Dunaj, 16. aprila. V političnih krogih se izraza mnenje, da bo vlada dr. Enderja še tekom enega tedna odstopila. Zvezni kancler namerava zbrati vse voditelje strank ter jih pozvati, da se zedinijo na koncentracijsko vlado. Ta vlada bi si dala v matenkosih izdelan program, katerega bi izvršila v treh letih, torej neke vrste triletno, na katero bi pristale brez izjeme vse stranke. Na ta način bi si stranke medsebojno dovolile notranjopolitične triletno počitnice. V slučaju, da bi socialni demokraciji ne hoteli sodelovati, bi bil dr. Ender pripravljen stopiti v ozadje in napraviti mesto dr. Winklerju, sedanjemu notranjemu ministru, da bi predsedoval nameravanemu kabinetu. Vsi priznavajo, da bodo socialni demokrati rajši sprejeli vsakega drugega ministra kakor pa da bi pristali na prisotnost v vladi ministra Vanguina, katerega katgorično odklanjajo.

Dunaj, 16. aprila. d. Krščansko socialna stranka objavlja sledeče oficijelno poročilo o vladni krizi, ki je nastala z demisijo dr. Rescha. Stranka je danes zborovala pod predsedstvom Vanguina in v prisotnosti bivšega zveznega kanclerja msgr. Seipala. Po daljšem referatu zveznega kanclerja dr. Enderja se je razvila zelo živa debata, tekom katere se je ugotovilo, da bo krščansko socialna stranka strnjeno stala za svojim predsednikom Vanguinom in da bo njega in zveznega kanclerja soglasno podpirala, predvsem pa v zadevah, ki se tičejo javnega reda in državnih financ. Iz tega bi sledilo, da bodo krščanski socialci zahtevali, da vstopi v nameravano koalicijsko vlado, za katero se poteguje dr. Ender, tudi Vanguin. Nikdo ne ve, kako se bodo zadržali socialisti in če morda s tem že ni vnaprej podpisana smirna obsodba za vlado, v kateri bi sedele vse avstrijske stranke.

Kritičen dan za angleško vlado

London, 16. aprila. AA. Snoci je imela parlamentarna skupina liberalne stranke dolgotrajno sejo, na kateri je razpravljala o strankinem stališču do nezaupnice vladi, ki je bilo predlagati konservativci na nocojšnji seji spodnje zbornice. Seja je bila odročena do večera ter se bo nadaljevala po govoru prvega varuha državnega pečata Toma Johnstona. Pričakujejo, da bo Johnston podal pregled predlogov za omilitje brezposelnosti, ki jih je predlagala liberalna resolucija meseca februarja in da bo popudil, da bo vlada zaposlila čim več delavcev pri javnih delih.

Današnji listi splošno naglašajo, da bo gla-

sovanje o Baldwinovi nezaupnici vladi zelo kritično. Liberalni poslanci bodo sklepali soglasno.

Lloyd George je rekel, da ne bo vplival na glasovanje. Naznanil bo zbornici le sklep seje.

London, 16. aprila. AA. V parlamentu zastopane stranke so povabile svoje poslance, naj se zanesljivo udeležijo seje spodnje zbornice, na kateri bo glasovanje o konservativnem predlogu. Glasovanje o tem predlogu bo, kakor je znano, nocoj. V spodnji zbornici vlada nenavadno živahno vrvežje. Mnenje poučenih krogov je, da bo vlada zmagala z malo večino, da pa je ključ položaja še vedno v rokah liberalne stranke.

Turneja mariborske Glasbene Matice na jugu naše države

Skopje, 12. aprila. I. Danes dopoldne ob 11 je dospel po več kot 30 urni vožnji v Skopje pevski zbor Glasbene Matice iz Maribora, kjer priredi svoj prvi koncert na turneji. Na kolodvoru so Skopljani pozdravili svoje pev. brate iz severa z »Zivjelo« vzklik. V imenu mestne občine je pozdravil pevce mestni župan. Naglašal je v svojem govoru, da je to prvi pevski zbor, ki je prinesel toplo slovensko pesem na jug naše države. Za pozdrav so mu je zahvalil v imenu pevskega zbora njegov predsednik Jenko Arnuž. Istotako je pozdravil goste učelnik občinskega zbora komandant mesta polkovnik g. Grizold. Pevci so se pripeljali z vojaškimi avtomobili v mesto, kjer je bil glavni sprejem gostov. Ze od daleč so pevci zagledali veliko množico ljudi. Navdušena množina in občinski dom so goste nadvse iskreno pozdravljali. Po zajtrku je povedla vojaška oblast mariborske pevce s svojimi avtomobili na zgodovinsko Kumunovo polje, kjer je komandant mesta podrobneje orisal silovito bitko med Srbi in Turki meseca oktobra 1912. Nepopisno je bil vtis na zbrane, ko je matični kot prvi slovenski zbor zapel na grobovih onih, ki so zasedali temelj naše slovenske domovine, prelepo našo slovensko žalostinko »Vigred se povrne«.

Zvečer ob pol 9 se je zbrala množica ter do zadnjega kotička napolnila sokolsko dvorano. Ljudje so izjavili, da so že čuli o lepi slovenski pesmi, da pa si niso mogli predstavljati take lepote, ki jih je dejansko fasciniralo, da so mogli le strniti ob pesmi. Sebe ob koncu so se zdramili in dali pevcem priznanje z gromovitim aplavzom, tako da so pevci morali ponoviti več pesmi.

Skopje, 12. aprila. I. Ob 11 dopoldne se je poklonil pevski zbor mariborske Glasbene Matice banu g. Zivojinu Laziju, pod čigar protektoratom se vrši koncert, nadalje g. predsedniku mestne občine in armijskemu generalu. Ob 1 je priredila občina skupno z banovino gostom na čast banket v občinskem domu. Dopoldne si je ves zbor ogledal mesto in zgodovinske znamenitosti ter posebnosti kraja. Ob pol 9 zvečer so se vršili v slavnostni dvorani občinskega doma koncert. Dvorana je bila nabito polna do zadnjega kotička. Po večini so bile vse vstopnice prodane že dopoldne. Nastopili je mešani, moški in ženski zbor. Med odličnimi gosti so bili znani komponisti prof. Pera Hle, učelnik prosvet. oddelka banke uprave Kosta Došen, občinski zbor z učelnikom brigad. generalom Kataličem, predsednik pravoslavne vrhovne zbora Mihajlo Petić in prof. glasbe na učiteljsko g. Nikola Sarčenko. Po vsaki pesmi je sledil buren aplavz. Po koncertu se je vršila večerja v občinskem domu, ki jo je gostom priredila mestna občina.

Jutri jutraj ob pol 8 se odpelje Glasbena Matica v Kumanovo, kjer se vrši še istega večera koncert.

Kumanovo, 14. aprila. Z. Danes ob pol 9 zjutraj je prispela semkaj Glasbena Matica po svoji turneji iz Skopja, kjer priredi dva koncerta. Na kolodvoru, ki je oddaljen kake 4 km od mesta, je pričakovala goste velika množina ljudi s predstavniškim obzidjem in drugih kulturnih društev. Slovenske goste je pozdravil v imenu občine njen zastopnik g. Dušan Petrovič, nakar se mu je zahvalil predsednik pevskega zbora g. Arnuž. Istotako je pozdravil goste učelnik občinskega zbora komandant mesta polkovnik g. Grizold. Pevci so se pripeljali z vojaškimi avtomobili v mesto, kjer je bil glavni sprejem gostov. Ze od daleč so pevci zagledali veliko množico ljudi. Navdušena množina in občinski dom so goste nadvse iskreno pozdravljali. Po zajtrku je povedla vojaška oblast mariborske pevce s svojimi avtomobili na zgodovinsko Kumunovo polje, kjer je komandant mesta podrobneje orisal silovito bitko med Srbi in Turki meseca oktobra 1912. Nepopisno je bil vtis na zbrane, ko je matični kot prvi slovenski zbor zapel na grobovih onih, ki so zasedali temelj naše slovenske domovine, prelepo našo slovensko žalostinko »Vigred se povrne«.

Zvečer ob pol 9 se je zbrala množica ter do zadnjega kotička napolnila sokolsko dvorano. Ljudje so izjavili, da so že čuli o lepi slovenski pesmi, da pa si niso mogli predstavljati take lepote, ki jih je dejansko fasciniralo, da so mogli le strniti ob pesmi. Sebe ob koncu so se zdramili in dali pevcem priznanje z gromovitim aplavzom, tako da so pevci morali ponoviti več pesmi.

Spremembe v reparacijah?

Berlin, 16. aprila. AA. Politični krogi se zelo zanimajo za konferenco med državnim kanclerjem Brüningom in ameriškim poslanikom Sackeltonom, ki bo prihodnji teden. Poučeni krogi menijo, da je ta konferenca v zvezi z izpremenjenim stališčem Združenih držav do važnih vprašanj evropske politike. V zvezi s tem zna biti tudi polovanje gubernerja »Angliške banke« v Združene države, čigar rezultati so začnkrat ostali tajni.

Maribor

□ Bilo srečno! V baziliki Matere Milosti so se poročili Ivan Rebol, uradnik drž. žel. in s. in stara nadnega delavca v Mariboru, z gđ. Berto Strbarjevo iz ugledne narodne rodbine iz Sv. Petra v Savinjski dolini. Prišli sta bila kavarar Lojze Strehar in vžiji uradnik drž. žel. Ivan Kitka.

□ Smrtna kosa. V starosti 77 let je umrl Ignacij Sidar, zasebnik. Cesta na Brezje 16. Pogreb bo jutri ob pol 17 iz mrtvašnice na mešano pokopališče v Pobrežju. — Ana Urajnik, zasebnica, stara 79 let, Frankopanova 8. Pogreb bo jutri ob 17 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Bleg jima spomin, žalujočim naše sožalje!

□ Inzerenti, naročniki in prijatelji našega lista se opozarjajo, da opravijo vse posle, ki spadajo v delectgov uprave, lahko tudi v naši podružnici na Aleksandrovi cesti 6 (Prosvetna knjižnica).

□ Mariborska knjižska zveza je pričela izdajati posebno knjižnico Kmečke zveze. To dni je izšel prvi zvezek, ki obravnava na izredno poljuden način vprašanje »Kako si sam izračunam davek in kaj bi moral vedeti vsak davkoplačevalec«. Knjižico, ki je izšla v založništvu mariborske Kmečke zveze in ki jo je tiskala Tiskarna sv. Cirila, prav toplo priporočamo.

□ Mariborski sportni klubi so priredili v sredo zvečer pri Zamorcu Dragu Ulagi, prvemu našemu absolventu berlinske visoke šole za telesno kulturo ter odličnemu sportnemu delavcu, ki je z izrednim uspehom vodil lahkoletski tečaj za lahkoletce vseh tujakajskih sportnih klubov, ob zaključku tečaja prijateljski večer, na katerem so se zbrali zastopniki vseh klubov. Ob tej priliki so spregovorili naglašujoč pomen omenjenega tečaja za razvoj in napredek mariborskega sporta ter potrebo sličnih tečajev E. Bergant (SSK Maribor), prof. Česnik (SSK Maribor), dr. Vavovec (SSK Maribor), dr. Jettmar (SK Rapid), Podpečan (SK Zeleničar), F. Zebot ml. (SSK Maribor), Smrdel (SSK Maribor) in gđ. Ljubinka Leskovarjeva. Upati je, da bo bodo uspehi tečaja pri mariborskem sportu čim vidneje pokazali.

□ Za drugo mesto. V nedeljo se spoprimeta na Rapidovem igrišču močvi sportni klubov Rapid in Zeleničarji. Ni šmenta, da se mariborski drakurji ne bi zanimali za izid, ko gre za to, kateri od obeh klubov bo zasedel drugo mesto v mariborskem krogu. Proklovati, kako se bo sivar končal, ni lahko; saj sta oba kluba odnesla v letošnjem prvenstvenem boju prvu kar tri točke. Ružen tega odlikuje obe moštvu izredna živahnost in borbenost ter živahna ambicija in volja do zmage. Pri omenjeni tekmi nastopi zadnji Hofstätter, dosedanji Rapidov trener.

□ Himen. Poročil se je odvetniški koncipient dr. Marijan Štupica z gđ. Hlido Peischauerjevo. Novoročencema obilo sroče in blagoslova!

□ V gledališču sta nastopila v sredo zvečer prvaka belgrajskega baletnega ansambla Ksenija Grunt in Anatolij Zukovski. Strokovno oceno smo prinesli že ob priliki nastopa v ljubljanski operi. V Mariboru smo tudi opazili, da ni za takšne stvari bogve kakšnega zanimanja.

□ Otroška predstava v gledališču. V nedeljo dne 19. t. m. bo po daljšem presledku zapet otroška predstava s pričetkom ob 13. Topot bo premijera hrvatskega pisatelja St. Širole »Začarani žabci«, ki ji je k pevskim točkam zložil godbo avtorjev sin dr. B. Širole. Upriporitev bo opremljena tudi z godbo in mišninimi plesnimi točkami ter bodo tudi žabe zaplesale.

□ Kako je Mohorko menjal tisoč dinarski bankovce. Bilo je na Velikonočno nedeljo zjutraj okoli šestih, ko se je morilec Mohorko oglašil v gostilni Skaza na Beževski cesti in prošil, da mu menjajo 1000 dinarski bankovce. Doma je bila samo služkinja, ki pa ni mogla ustreči neznančevi želji. Mohorko se je zanimal za domače razmere v takni podrobnosti, da je z neželimi vprašanji zbudil sumnje služkinje. Pozneje, ko so listi prinesli Mohorkovo sliko, je mogla spoznati, kdo je bil neznančev sumljiv gest v rani velikonočni uri.

□ Kdo kaže? Za resničnost Mohorkovih izpovedi je značilno sledeče: Mohorko je izpovedal, da je Hriberski na dan umora imel na sebi obleko, ki jo je Mohorko točno opisal. Omenjeno obleko, takšno, kot jo je Mohorko opisal, so sedaj v resnici našli v Avstriji. Gre za obleko, ki jo je Hriberskemu očistila in oprala njegova znanca Stefana Skof. Dočim trdi Mohorko, da je nekaj dni pred umorom šel k Hriberskemu ter se z njim točno domenil glede umora, zatrjuje Hriberski, da je bil zadnjič v Mariboru leta 1928. Vendar nekatere priče vedo izpovedati, da so se veliko pozneje videli skupaj Mohorka in Hriberskega.

□ Preloženo. Rokoborbeni preizkusi za prvenstvo Dravske banovine so se radi tehniških ovir preložili na 25. in 26. t. m.

□ Po neprevidnosti padla v krop. Vsiel otroške neprevidnosti je pri igri padla v večjo posodo z vročo vodo 7letna Zolija Toplak. Zalobila je težke opkepine na hrbtu in celam telesa. Odpremlili so jo v splošno bolnišnico.

□ Bejevitje Amacekne. Anka in Mitka B. ter Nežika H. in Urška M. V lase so si šle in si jih neznančno razkuštrale. Obratovanje Amacekne je šlo v višek, ko je zasledila ostrino svojih zob v kazalce leve roke ter pustila na niem toliko sledove ugrize sile, da so morali Mitki na reševalni postaji nuditi prvo pomoč. Vse pa zato, ker ni šlo Nežiki v glavo, da bi Franček mogel biti predmet tudi Mitkine pažnje.

□ Sedišču so izročili 24letnega brezposelnega Leopolda Rozmana iz Trčica. Poleg latvine koles obremenjujejo njegovo kosmatno vest tudi nečista dejanja, radi česar ga zasleduje ljubljansko deželno sodišče.

□ Vroča kri. Prišli so skupaj v neki gostilni v Jablanici in se prav dobro imeli. Pa bi v taknem razpoloženju šlo še dalje, da ni — jezika. Menda sami ne vedo, kako je naneslo, da je Friderik Bračun zgrabil nenadoma za steklenico ter preizkusil njeno trpežnost na glavi 31letnega delavca Mihala Juharja. Juharja je obšla kri in je z dobijena poškodba tako težka, da so ga morali prepeljati v splošno bolnišnico.

□ Ne ve, kaj jo je moglo zmešati? Šla je v trgovino Veroniko Kraft v Cankovi in si nakupila za božične praznike raznega blaga v vrednosti 1100 dinarjev. Izdala se je za ženo Jožeta Kuznjaka iz Krašče in vzela blago na »puf«. Prav kmalu je prišlo vae na dan. Pred malim senatom se je zmožaj zagovarjala in dejala, da ne ve, kaj jo je zmešalo, da je to naredila. Ježelo Smolčić so obsodili na mesec strugega zapora, 1200 dinarjev globe in 2 letno izgubo častnih pravic, pogojno na dve leti.

K zakonu o zavarovanju delavcev

Belgrad, 16. aprila. AA. Danes dopoldne je bila konferenca gospodarskih zbornic in organizacij o novem zakonu o zavarovanju delavcev. Sprejet je bil sklep, da se stilizira enotno in konkretno mišljenje in se v obliki odgovora dostavi merodajnim krogom kot soglasni izraz mišljenja gospodarstvenikov v državi. Elaborat bodo predali zastopniki belgrajske zbornice in Centralni industrijskih korporacij.

Moja zadnja beseda¹

Z. g. Atomom je težko polemizirati. Njegova nediscipliniranost v mišljenju je tako velika, da mora ubiti voljo do razpravljanja v vsakem resnem členu, ki mu je polemika iskanje resnice, pa ne prazno in zato brezplodno prepiranje. Netočnosti in neločljivosti, ki jih je zagrešil v zadnjem členu, so tako kriče, da se nečisto vprašuje, kako je mogoče, da da inteligent kaj takega iz rok? Kljub temu bi potrpetel in razpravo nadaljeval, če bi Atom umel vsaj tako polemizirati, da ne bi nasprotniku delal vedno znova krivice.

Ze v predzadnjem členu me je popolnoma brez razloga predočil čitateljem »Delavsko Pravico« kot nekakega opravičevalca socialnih krivic, ki so združene z modernim kapitalističnim gospodarskim sistemom, ali vsaj kot človeka, ki misli, da se vse to v resnici ne da niti izboljšati, kaj šče nasplošno preprečiti. Zato sem ga v svojem odgovoru posebej opozoril, da mi je s tem storil škodo in ne majhno krivico.

Gospodu Atomu se seveda ni zdelo vredno, da bi to vsaj z eno besedo popravil. Nasprotno, v svojem zadnjem odgovoru mi je storil novo in še večjo krivico.

Ves spor med menoj in Atomom se suče okrog moje trditve, da je menjalno gospodarstvo po svojem bistvu nujno naravnano k pridobivanju. S tem namreč stoji in pade ves moj sistem. Zato sem zadnjič to vprašanje Atomu tako jasno zastavil, da se mi, če mi gre res samo za resnico, ne bi mogel izogniti. Šele potem, ko bi mi nanj odgovoril, bi lahko razpravljala o drugih stvareh.

Kljub temu pa je s korajžnim naslovom: »Ne bo držalo in z nekaj čudovito površnega govorjenja stvarno šel preko tega glavnega vprašanja ter se je obelil na sledeče moje besede, ki so za resničnost gornje trditve povsem nebitvene: »Do sedaj poznamo samo dva načina, kako se da kaj takega uresničiti. (Namreč, kako se je mogoče izogniti temu, da je vse gospodarstvo naravnano na pridobivanje.) Eden je tisti, ki so ga prevzeli in do neke mere uresničili boljševiki. Drugi pa je, da se vrnemo nazaj v primitivni srednjeveški način gospodarjenja, kjer je vsakdo ali vsaj vsaka družina v glavnem proizvajala sama vse, kar so njeni člani potrebovali in je proizvedla za trg igrala le prav neznačajno vlogo. Seveda bi se v tem primeru morali odreči neštetim potrebščinam, brez katerih se nam danes zdi, da ne bi mogli niti približno človeško živeti. Pa še bi morali, kakor sem že enkrat v »Časne povedal in kakor sem tudi v svojih predavanjih pokazal, izbrisati iz Evrope vsaj polovico prebivalcev.«

Menda ga ni na svetu človeka, ki bi te moje besede drugače razumel in ne tako, da sem ž njimi pokazal, kakšne bi bile posledice, če bi danes menjalno gospodarstvo zamenjali s prejšnjim, naravnim gospodarstvom. Samo Atom očitno ni bil zadovoljen s takim zmisлом svojih besedi. Zato jih je, da bi jim pridal nekoliko cinizma, najprej označil kot »nedolžen« dokaz, s katerim ga pobija tako boljševščiki, kakor tudi krščansko-socialni rešileci. Nalo pa je po kratkem opisu, kako mnogi ljudje danes razkošno živijo in kakšne dohodke imajo upravni svetniki tudi pri nas v Sloveniji, poploaoma na eplošno tako-le zaključil: »Zato mislim, da bi nikakor ne bilo treba polovico prebivalstva niti pri nas, niti drugod izbrisati, da bi mogli vsi dostojno živeti, ampak treba bi bilo je, da bi legalnim potom akcionarji in pa upravni svetniki ... odstopili proletariatu samo polovico svojih dohodkov, pridobljenih brez vsakega pravega ali posebnega dela.«

Tako torej govori Atom kljub vsej jasnosti citiranih svojih besedi, kakor da bi jaz uel, da se moderno-socialno vprašanje vobče, v nobenem primeru ne da drugače rešiti, kakor »da bi morali vsakemu drugemu človeku na kakršenkoli način pomagati s tega sveta na onega« — in vse to očitno radi tega, ker se jaz menda ne morem sprijazniti, da bi razni upravni svetniki in akcionarji dali vsaj polovico svojih brezdelnih dohodkov na razpolago proletariatu. S tem me je postavil pred javnostjo v najbolj čudno luč, ki si jo moremo misliti. In če vpoštevamo še cinizem, ki ga je tako veselo položil v moje besede, tedaj stojim pred nepoučnim bralcem kot človek, ki se na najbolj ogaben in krut način norčuje iz bede siromakov! (Da se Atom kljub vsej nedvoumnosti njegovih besedi ne bo izgovarjal, češ, da sem ga samo jaz tako razumel, mi vnaprej povem, da so ga, kolikor vem, tudi drugi tako razumeli in da sem bil celo opozoren, kaj mi očita.)

Kaj naj porečem na vse to? Da bi se moral še braniti, tega menda pač ne bo nihče zahteval. Samo

¹ Naproseni pridobujemo članek g. dr. Gosarja, ne da bi se sami kakorkoli spuščali ali hoteli zavzeti stališče v polemiki dr. Gosarja z Atomom. — Uredništvo.

Ptui

»Leseni konji« na ptufskem odru. Danes gostuje mariborsko gledališče z zanimivo družinsko komedijo »Leseni konji«, ki je v Mariboru dosegla popoln uspeh. Njena vsebina je zelo zanimiva in duhovita. Režira J. Kovič. — P. n. abonente naprošamo, da blagovolijo čimprej poravnati svoj aprilski obrok.

Konjice

Na trgu se srečata dva brezposelna. »Kaj bo, Tone, če bo šlo tako naprej. Vsak dan je slabše, zaslužka nikjer, brezposelnost je vedno večja...« »Kaj govoriš o brezposelnosti. Dela dovolj, samo človek si ga mora znati poiskati.« »Pa kako vendar?« »Poglej, pri nas so se znali nekateri zaposliti na ta način, da so se lotili denunciranja in obrekovanja. Četudi je to delo pri poštenih ljudeh malo v časti, toda človek je vseeno zaposlen in ni brez dela. V največji sili je tudi častikragna dobrodošla.« »Veš, Janez, rajši sem celo življenje brezposeln, kakor pa bi se udingal za tako sramotno delo. Dobro ime in ugled hočejo drugemu vzeti tisti, ki ga sami nimajo.« »Ampak s tem, da drugemu kaj ukradeš, nekaj pridobiš zase.« »Beži, beži s svojo »moderno moralo«... In sta se poslovila. Poloček pa je žuborel dalje skrivnostno pesem o poštenju...

Gostovanje mariborskega Narod. gledališča. Prvič bo oficijelno gostovala mariborska drama v Konjicah v soboto 18. t. m. Vprizorili bodo veleznimivo in pretresljivo vojno dramo L. Franka »Karel in Anas«, ki je imela letos v mariborskem gledališču zelo lep uspeh in dosegla lepo število vprizoritelj.

Šoštani

Občni zbor šaleške podružnice SPD se bo vršil v soboto 18. t. m. zvečer pri g. Mravljaku. Odlikovanja. Preteklo soboto je izročil višji pristav g. Eiletz v okusno dekorirani posvečevalnici mesne občine 20 odlikovancem red sv. Save 4. in 5. stopnje.

Pevski zbor gasil. društva tovarne Woschnag priredi v nedeljo 19. aprila v Gornjem gradu koncert. Vrši se v dvorani g. Mikulša.

Dijaska akademija. V soboto zvečer priredi gojenke mariborskega drž. ženskega učiteljskega svojega akademija.

Hrastnik

Požar. V ponedeljek popoldne je začel goriti gozd nad kemično tovarno. Požarna bramba je s pomočjo delavcev ogenj kmalu omejila.

Izlet »Boreere« se bo vršil v slučaju lepega vremena v nedeljo dop. iz Hrastnika k sv. Jožetu v Celje pes. Odhod točno ob pol 4 zj. od društvene sobe.

Za mesec maj (šmarnice)

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča: Mašni formular in oficij za praznik bl. Hosane Kotorske (27. april) po 1 Din.

Frassinetti Schlegel: Marienlob. Erwägungen über die Mutter Gottes und ihre Tugenden, 322 str., vez. 98 Din.

Grisar Hartmann S. J.: Marienblüten. Systematische Marienlehre vorzüglich aus dem grossen Marienwerk des Kirchenlehrers Petrus Canisius, 168 strani, bros. Din 22.50.

Hägel Franz O. M. I.: Maria Maieenköigin. Zwanzig Vorträge für Maieandachten und Maiefeste. 189 strani, bros. Din 50.50.

Klima Leopold: Die Ahnengalerie der Königin. Maiepredigten, 160 strani, bros. Din 43.50.

Maria, Friedenskönigin. 31 Maiebetrachtingen von einem Priester der Erzdiöcese München-Freising, 115 strani, vez. 42 Din.

Mathis Josef S. J.: Die Königin des Himmels in Ihrem Leben hier auf Erden. 331 strani, bros. 42 Din.

Morganti Pasquale: Maria und der Priester. Vertrauliche Unterredungen in Geist und Sprache der Heiligen Schrift. 109 strani, bros. 77 Din.

Schlichtl Georg: Die Lebeschule Mariens in 15 Predigten (für den Monat Mai gedacht). 96 strani, vez. Din 35.—

Dr. Scheuber Joseph, Siehe da deine Mutter! Betrachtungen über das Tugend und Gnadenleben der Gottesmutter. 156 strani, vez. Din 53.50.

Valdner Sebastian: Maria immer blüht! 42 Marienische Lesungen besonders für den Blütenmonat Mai. 258 strani, bros. Din 39.50.

to naj vprašam: Če tak način pisanja ni — milo rečeno — grdobija, kaj zaj bi bilo potem še nedovoljeno? Ali se Atom res ne zaveda kaj piše? Potem naj vendar opusti to opravilo! Ako pa se zaveda kaj dela, potem ga javno vprašam, ali je tako početje pošteno? Dr. A. Gosar.

Otrokom kavo?

Da, ali samo

kofeina prosto
zrnato kavo

KAVO HAG

Gospodarstvo

Dražba kož divjačine

Situacijsko poročilo o dražbi kož divjadi dne 13. in 14. aprila 1931 v Ljubljani.

Radi popolnoma nejasnega položaja na svetovnem trgu je bila dražba dne 23. in 24. marca t. l. v Ljubljani odpovedana. Prenapolnjena severoameriška tržišča in konkurenca Rusije so onemogočila vsako kalkulacijo. Trgovci s kožami divjadi so bili zato z nakupom zelo rezervirani in kupili samo, če so bile cene skrajno ugodne. Dobre lisice se niso plačale bolje od dveh dolarjev. Položaj je še danes neugoden, vendar vsaj jasen in cene ustaljene. Lisice so padle v 3 mesecih skoraj za polovico, iščejo se samo one z rdečo dlako, medtem ko sive niso željene. Nekoliko so popustile kune zlatice, kune belice so trdne, verice so poskočile, istotako jazbeci, bele in rujavke podlasice, divje mačke. Za malenkost so padle vidre, dihurji, domači zajci. Divji zajci nimajo več prave vrednosti, ker je na trgu preveč blaga. Za gamse, srne, šakale, volkove, polhe in domače mačke ni zanimanja.

Na dražbi je bilo zelo veliko blaga, 35% iz dravske banovine in 65% iz ostale kraljevine. Kupci so bili večinoma iz inozemstva. Prodale so se bele in zlate kune, verice, jazbeci, dihurji, bele in rujavke podlasice, vidre, divje mačke, domači in divji zajci. Neprodanih je ostalo polovico lisic, vsi gamsi, polni, krti, šakali, domači zajci.

Dosežene cene odgovarjajo onim na svetovnih tržiščih, deloma so se celo višje. Velikemu, splošnemu padcu cen pa je predvsem vzrok sovjetska Rusija, ki ponuja svoje kože na evropskih in ameriških tržiščih za vsako ceno.

Kože so na dražbi notirale sledeče: Kune zlatice 600—750 Din, kune belice 600—710, verice 530, lisice poliske 140—180, lisice gorske 150—220, jazbeci 102, dihurji 80—120, podlasice rujave 520, podlasice bele 48, mačke divje 130, vidre 550—620, zajci divji 540, zajci domači 1 (mešani), Srne 7, gamsi 10 Din.

Borza

Dne 16. aprila 1931.

Denar

Danasnji devizni tečajji so bili deloma čvrstejši, deloma so pa ostali neizpremenjeni. Promet je bil prav znaten, posebno v devizah Curih, London in Praga. Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečajji.) Amsterdam 2280—2286 (2283), Berlin 1353.25—1356.25 (1354.75), Bruselj 791.02 bl., Budimpešta 992.06 bl., Curih 1094.10—1097.10 (1095.60), Dunaj 798.28—801.28 (799.78), London 275.98—276.78 (276.38), Newyork 56.775 bl., Pariz 222.44 bl., Praga 168.05—168.85 (168.45), Trst 297.67—297.84.

Zagreb. Amsterdam 2280—2286, Dunaj 798.28—801.28, Berlin 1353.25—1356.25, Bruselj 791.02 bl., Budimpešta 990.50—993.50, London 275.98—276.78, Milan 296.70—298.70, Newyork ček 56.675—56.875, Pariz 222.44 bl., Praga 168.05—168.85, Curih 1094.10—1097.10.

Skupni promet brez kompenzacij 6.2 milij. Belgrad. Berlin 1353.25—1356.25, Budimpešta 990.50—993.50, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 798.28—801.28, London 275.98—276.78, Newyork 56.675—56.875, Pariz 222.44—223.44, Praga 168.05—168.85.

Curih. Belgrad 9.1280, Pariz 20.30, London 25.22125, Newyork 519.10, Bruselj 72.15, Milan 27.1775, Madrid 54.20, Amsterdam 208.3275, Berlin 123.62, Dunaj 72.99, Stockholm 139, Oslo 138.90, Sofija 3.7625, Praga 15.3725, Varšava 58.15, Budimpešta 90.55, Atene 6.725, Carigrad 2.46, Bukarešt 3.085, Helsingfors 13.0875, Buenos-Aires 1.805.

Vrednostni papirji

V Ljubljani je bilo zaključeno loter. pos. iz leta 1881. po 100. Tendence za državne papirje v Zagrebu je danes bila nekoliko slabjša. Prometa je bilo skoro ravno toliko kot včeraj. Bančni papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni, zaključena pa je bila le Poljbanka po 52. Več prometa je bilo v industrijskih papirjih, kjer je bil zaključen Guttman

po čvrstih tečajih 129 in 130. Po neizpremenjenem tečaju je bila zaključena Slavonija (200) in osješka Sečerana (po 295). Trboveljska je ostala neizpremenjena in je bila zaključena po 307. Med paroplovni-mi družbami je bilo več prometa v delnicah Jadranske plovilbe, katere tečaj je narasel na 550, kasneje pa je nekoliko popustil na 545 in se zopet uvrstil na 547.50.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93.75 bl., 7% Bler. pos. 83.25 bl., lot. pos. 1881, zaklj. 100, Celjska 150 den., Ljublj. kred. 120 den., Prastediona 920 den., Kred. zavod 160—170, Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Sešir 75 bl., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 88.50—89.50, agrarji 51—52.50, vojna škoda ar. 423.75—424 (424), kasa 423.75—424.25 (424), 4. 423.50—424.25, 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. 424.25 bl., 8% Bler. pos. 93.50—93.75 (93.50), 7% Bler. pos. 82.75—83 (83—83.75), 7% pos. Drž. hip. banke 83.50—84, 6% begl. obv. 67.25—68, Tobacne srečke 23 bl. Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50—60, Katolička 33—35, Poljo 52—53.50 (52), Kredita 119 den., Union 174 den., Jugo 74.75, Lj. kred. 120 den., Obrtna 38 den., Prastediona 920—922.50, Srbska 185—187, Zemaljska 141 den. Industrijske delnice: Nar. čum. 22 den., Guttman 129—130 (129—130), Slavonija 200—203 (200), Drava 235—237, Sečerana Osjek 290—295 (295), Nar. ml. 20 bl., Osj. ljev. 215 den., Brod. vag. 62 den., Union 70 den., Isis 44—50, Ragusa 380 den., Oceania 205 bl., Jadr. plov. 540—555 (550), 545, 547.50, Trboveljska 305—307 (307).

Belgrad. Narodna banka 7870, 7% inv. pos. 68—89, agrarji 51—52, vojna škoda 422—423, junij 423.50—424, 6% begl. obv. 67.25, 7% Bler. pos. 83, 7% pos. Drž. hip. banke 83.50.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 88.32, Wiener Bankverein 1605, Creditanstalt 4550, Escomptesque. 159.90, Alpine 20.20, Trboveljska 38, Prager Eisen 347.50, Rima Murany 55.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 81.50—82.625, Newyork 8% Bler. pos. 92—93, 7% Bler. pos. 82—82.50, 7% pos. DHB 81.875—83.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu se je nenadoma izpremenil. Pri srednjem popraševanju pa blaga ni moglo dobiti, ker ni nobenih dovolov. Cene, ki so se že včeraj nategnile, so se danes ponovno uvrstile. Tako je bila cena gornjebečke pšenice na 167.50, srbobranske 162.50, baranjske na 155—157.50 in Sombor okolica na 152.50. To so tečajji brez ponudbe blaga. Tudi koruza je čvrstejša in je narasla že na 93 pariteta Indijja. Moka kakor tudi drugi proizvodi so ostali neizpremenjeni.

Novi Sad. Pšenica 79-80 kg bač. okol. Novi Sad 150—157.50, Sombor 147.50—150, gbč. 157.50—162.50, srbč. 155—157.50, ban. lega šlep, gbč. 157.50—160, sr. 78 kg 147.50—150, 78 kg okolica Indijja 152.50—155, slav. 78 kg 147.50—159, 77-78 kg šlep 145—147.50, koruza bač., sr. 90—95, bač., sr. maj 97.50—102.50, ladja Donava, Sava 94—96. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 9 vagonov pšenice, 37 vagonov koruze, 4 vagoni moke, 1 vagon otrobov. Tendence: koruza trdna, ostalo prijazno.

Budimpešta. Tendence prijazna. Promet srednji. Pšenica maj 15.80—15.90, zaklj. 15.82—15.83, junij 15.85, zaklj. 15.85—15.86, rž maj 13.95, zaklj. 13.85—13.93, koruza maj 13.15—13.30, zaklj. 13.18—13.19, julij 13.55—13.60, zaklj. 13.50—13.53, tranz maj 10.50—10.55.

Živina

Ljubljanski sejem dne 15. aprila. Na včerajšaji sejem je značil dogon (v oklepajih število prodanih glav): 153 (24) konj, 51 (28) volov, 39 (11) krav, 12 (8) telet in 594 (340) prašičkov za rejo. Sejem je bil precej živahen, kar priča posebej velik dogon prašičkov za rejo. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene, le za krave klobasarice so popustile za 50 par pri kg žive teže, prašički za rejo pa so se pocenili za 50 Din pri komadu. V ostalem so bile cene sledeče: voli I. 8, II. 7.50, III. 6.50, krave debeleč—6, klobasarice 2.50—4, teleta 10—11 (vse v Din za 1 kg žive teže); konji po velikosti in kakovosti 300 do 5000 Din za komad; prašički za rejo pa 100—125.

Upravni in nadzorslveni svet ter ravnateljstvo jugoslovanske zavarovalne banke »Slavija« naznanjajo prežalosno vest, da je umrl njihov upravni svetnik, gospod

dr. Alojzij Kokalj

odvetnik

Pogreb bo v soboto, dne 18. aprila ob 3 popoldne od doma žalosti, Marmontova ulica 14, na pokopališče k Sv. Križu.

Požrtvovalnemu in vzornemu sodelavcu ohrani zavod trajen in časten spomin.

V Ljubljani, dne 16. aprila 1931.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Upravni, nadzorslveni svet in ravnateljstvo Ljubljanske kreditne banke naznanjajo, da je njihov upravni svetnik, gospod

dr. Alojzij Kokalj

odvetnik

danes 16. aprila ob 3 popoldne nenadoma umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 18. aprila ob 3 popoldne od hiše žalosti, Marmontova ulica 14, na pokopališče k Sv. Križu.

Neumornega, delavnega solrudnika ohrani Ljubljanska kreditna banka v trajnem in hvaležnem spominu.

V Ljubljani, dne 16. aprila 1931.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Ljubljana

Kaj bo danes

Drama: »Življenje je lepo.« Red C.
Opera: Zaprtlo.

Stalna prosveta ima drevi ob 8 sejo v Jugoslovanski tiskarni.

Krščanska šola, podružnica za stolno župnijo ima drevi ob pol 9 sejo v Jugoslovanski tiskarni.

Pastoralna konferenca za mesto Ljubljano bo v sredo, 20. aprila t. l., ob 4 popoldne v duh. semenišču.

Delavski prosvetni večer bo drevi v dvorani Delavske zbornice. Nastopila bo sopranistka ga. Vukova in g. Gostič, član Narodnega gledališča s solo-spevi, g. Brdnik igra solo na godalni rogi, g. Dražil solo na saksofonu. Pri klavirju ga. Vukova in gosp. Zebre. C. Stukelj in C. Kristan bosta predavala o delavski olimpiadi na Dunaju in o znamenitostih Dunaja (s skopičnimi slikami).

Koncert Brandl-tria. Drevi ob 20 bo v Filharmonični dvorani brez dvoma eden najlepših komornih koncertov letošnje sezone. Kdor se hoče naslajati ob pravi čisti muziki in v vsakem oziru vzornem, čustvenem predstavljanju skladb, temu priporočamo s polnim prepričanjem, da poseti koncert.

Ljubljanski trg v mesecu marec. Mestni tržni urad je sedaj izdal pregled o gibanju cen na ljubljanskem trgu za mesec marec. Mestno tržno nadzorstvo je kasiralo na tržnini 15.678 Din, na prostornini 5708 Din in kazni 100 Din, skupaj 21.546 dinarjev. Uradna cena za kruh je bila 4 Din za 1 kg belega in 3,75 Din za 1 kg črnega kruha. Pet pekov je konec marca res prodajalo kruh po tej ceni, ostali pa so svojo voljo povisali cene. Meso je bilo marca meseca prav tako drago, kakor prej (še sedaj se je pocenilo). Več mesarjev je bilo kaznovanih, ker niso spoštovali odredb tržnega urada, en mesar pa je bil sodnijsko kaznovan, ker ni imel označenih cen. Divjačina meseca marca skoraj ni bilo. Ribe so bile predrage in sicer morske zaradi neugodnega prevoza, sladkovodne pa, ker jih je bilo premalo. Mleko se je pregledalo v 57 vzorcih, 11 vzorcev je bilo slabih. 4 prodajalci so bili naznanjeni sodišču. Mlečnih izdelkov je bilo dovolj; med pa je na razpolago po 16 do 18 Din za 1 kg. Domačega sardja je bilo malo in še to zelo drago, jabolka po 8—12 Din kilogram. Kislo zelje na trgu je bilo le kmetsko in sicer po 3 Din kilogram. Perutnine je bilo dovolj, le piščancev še ni bilo na trg. Jajca so bila po 0,75 do 1 Din kos. Sadik sadnega drevja je bilo mnogo. Butarje za svetlo nedeljo je bilo prodanih 8000. Po statistiki mestnega tržnega nadzorstva je bila Ljubljana med vsemi pomembnejšimi mesti v državi najcenejše glede cene hrane.

Zdravstveno stanje v Ljubljani. V mesecu marecu je bila mestnemu fizikatu prijavljenih 15 slučajev raznih nalezljivih bolezni, med temi 2 slučajeva tifusa, 6 škrlatinke, 2 davice, 4 šeni in 1 nalezljivo vnetje možganov.

Smrt zaradi opekline. V torko smo poročali o strašni nesreči v kranjski tovarni »Jugosloveske«, kjer je v ponedeljek delavec Miha Kovač padel v kotel vrelega škroba in se opeknil po vsem telesu. Miha Kovač je za temi strašnimi poškodbami v sredo popoldne umrl.

Vsi udeleženi, kateri ste sodelovali na gorejski kmetski svatbi v narodnih nošah v Belgradu, se vabite na prijateljski sestanek danes zvečer v gostilno »Inkret« v Trnovem. — Sekl. Slavo M.

Nesrečen padec delavca. Včeraj okoli 5 popoldne se je pripetila na Celovski cesti hujša nesreča. 30 letni delavec Anton Mrak pri tovarni kisa Vodnikovih dedičev na Celovski cesti 42, je padel z višine na tla tako nesrečno, da se mu je ulila kri iz ušes. Dobil je hujše notranje poškodbe. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

Nesreča na kolodvoru. Manjša nesreča se je včeraj popoldne pripetila na glavnem kolodvoru. Med onimi delavci brez stalnega dela in bivališča, ki oprežajo tam okoli za kakšnim slučajnim zaslužkom, je bil tudi 20-letni Ludvik Bon. Ta je pri nakladanju skočil z voza tako nesrečno, da si je poškodoval levo nogo. Moral se je zateči v bolnišnico.

Avto podrl dekle. Na Aleksandrovi cesti se je včeraj pripetila hujša avtomobilska nesreča. 20 letna trgovska vajenka Danica Vadnjal je prekovala cesto. Med tem pa je pridrvel nekdo osebni avto, ki je dekle podrl na tla. Vadnjalova je dobila hujše notranje poškodbe. Zdravi se sedaj v bolnišnici.

Hitro se je zljazal. O spopadu v Zgornji Šiški, kjer je Rudolf G. ustrelil znanega šoferja Janeza Šotlerja, je poročal »Slovenski list«, pa tudi »Slovenec«. Atletska narava je Šotlerju čudovito hitro pomagala. Med tem, ko bi kdo drugi, če bi dobil tako nevaran strel v prsa, kmalu za tem najbrže umrl, je Šotler srečno prešel krizo, tako da je mogel včeraj zjutraj zapustiti bolnišnico in oditi v domačo oskrbo. Ne bo dolgo, pa bo zopet stari, zdravi Šotler hodil in se vozil po Ljubljani.

Kulturni obzornik

The English Players

Tuji igralci so dostikrat gostovali v Angliji, predvsem seveda v Londonu, toda angleški, ali bolje rečeno, britski igralci niso skoro nikoli gostovali v inozemstvu. Toda skupina »The English Players«, ki jo je vodila izkušena igralka Frank Reynolds in Edward Stirling, so prvi, ki so začeli sistematično in s tipično angleško dramo, podano v tipičnem angleškem stilu, gostovati na kontinentu. Prvič so se English Players prikazali v Parizu v letu 1924. Po tamšnjem uspehu so začeli s turnejo po drugih evropskih velenstvih. V prvi vrsti so nameravali ustreči raztresenim britskim kolonijam po vseh glavnih mestih Evrope. Tem prineslo je važen, v tujini nenadomestljiv kos domače kulture. Cel večer se Angleži v tujini lahko smeje ali vzdihuje s oddaljenimi rojaki doma, cel večer sliši materinski jezik, govoren in izgovorjen na vzoren način, kot se sliši samo od najboljših dramskih skupin. Toda tudi pri domačinih v Parizu, Bruslju, Berlinu, sploh povsod, kjer so gostovali, so si angleški gostje-igralci hitro pridobili splošne simpatije.

V septembru 1926 so English Players dali gala-predstavo v Grand Theatre v Ženevi pred delegati »Lige narodov«. V novembru 1927 so dali posebno predstavo v Bruslju v navzočnosti belgijskega kralja, ki je potem odkloval Franka Reynoldsa in Edwarda Stirlinga z redom krone. Spomladi 1928 so napravili daljšo turnejo po francoski rivjeri, potem po Nizozemski, Belgiji in Danski, in od tega časa naprej so razširili svoje redne turnee na celo Evropo in Skandinavijo.

Lansko leto, istotako v mesecu aprilu, so prvič vključili Jugoslavijo v svoj program. Gosto-

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 17. aprila: Antiet, popež; Rudolf, mučenec.

Novi grobovi

V Ljubljani je umrl odvetnik g. dr. Alojzij Kokalj. Na njegovem stanovanju v vili na Mirju ga je včeraj ob 3 popoldne zadela srčna kap. Pokojnik je bil v Ljubljani popularna osebnost. Naj v miru počiva!

V Celju je umrl g. Frane Veršnak, obratovodja steklarne Hraštnik. Njegovo truplo so prepeljali v Hraštnik. Naj v miru počiva!

V Mariboru je umrl g. Ivan Sachs sen., generalni zastopnik zavarovalnice »Jugoslavije«. Blag mu sponim!

Osebnosti

Nevarno je obolel č. g. Jožef Janžekovič, dekan pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Priporoča se soprotnim v molitvah.

Sodnijske vesti. Za sodnika v Metliki je imenovan dr. Stojan Bajič, dosedanjí sodnik v Metliki dr. Grobelnik Aleksander je premeščen k stolu sedmoroče v Zagreb. Predstojnik okr. sodišča v Krškem g. Jan je imenovan za okr. sodnika pri dež. sodišču v Ljubljani. — Iz Krajske gore gre ondodni sodni predstojnik g. Kalan k sodišču v Maribor.

Ostale vesti

Naš rojak naravoslovec-zoolog profesor dr. Janez Regan na Dunaju je prijavil tamkajšnji znanstveni akademiji nove svoje ugotovitve o sestavi stridulacij. zvokov ravnokrilcev-skakalcev (»Über den Aufbau der Stridulationslaute der Saltatorien Orthopteren«) in je bilo priobčeno predhodno poročilo o tem v seji imenovanega najvišjega znanstvenega mesta dne 10. julija 1930. Definitivno delo samo izide v kratkem in bomo o njem poročali podrobneje.

Nova razdelitev občin v kočevskem okraju. K tozadevnemu sestanku smo dobili še naslednje poizvedbe: Dotični sestanki se sklicali dr. Arko. Na sestanku niso bili povabljeni župani iz sodnih okrajev Ribnice in Velikih Lašč, temveč le iz sodnega okraja kočevskega nemški župani, župniki in učitelji ter le nekaj slovenskih županov (udeležila sta se ga župana iz Livoda in Koč, dotim Slovenci iz Kočevja niso bili povabljeni. Na sestanku so delali meje tako, da bi v občinah imeli absolutno prevlado Nemci, pa tudi iz načrta je čisto točno razvidno, da hočejo vse Nemce skupaj. Načrt, kakor so ga ti napravili, se absolutno ne sklada z načrtom Slovencev.

Češko-slovaški železničarji, člani največje češko-slovaške nacionalne železničarske organizacije »Jednoto« prepotujejo v veliki skupini v dobi med 10. in 23. majem t. l. Jugoslavijo. Združeno jugosl. narodnih železničarjev in brodarjev jim bo pripravilo v svojih centrih v Subotici, v Belgradu, Zagrebu, in Ljubljani svečane sprejeme. V Ljubljano dosepejo iz Splita preko Zagreba v četrtak 21. maja ob 8 zjutraj. Naslednjega dne posetijo Bled in se vrnejo v Češko-slovaško dne 23. maja. Pri sprejemu in za časa bivanja v Sloveniji sodelujejo na vseh prireditvah Nar. železn. glasbeno društvo »Sloga« in v Mariboru »Drava«. Z Jednoto so slovenski železničarji v najtesnejših zvezah še iz predvojne dobe. Jednota je imela l. 1906-7 v Trstu celo svojo podružnico, dokler se niso ustanovila slovenska narodna železničarska društva.

Sprememba radio-sporreda. Radi službene odsotnosti skladatelja g. L. M. Škerjancja odpade drevi skladateljev večer, mesto tega pa bo Večer Radio-orkestra.

Ustanovni občni zbor podružnice Slov. planinskega društva za Bohinj se bo vršil v nedeljo, dne 19. aprila v Srednji vasi v Bohinju.

Zaključek kmetske in gospodinske nadaljevalnih šol v lendavskem okraju. — V nedeljo, dne 19. aprila se sestanejo v Dolnji Lendavi v hotelu »Krona« kmetsko nadaljevalne šole: Dolnja Lendava, Centiba, Petišovci-Benica, Vel. Polana, Črenšovec in gospodinska nadaljevalna šola Centiba, da zaključijo letošnje šolsko leto in skupno manifestirajo za izobrazbo tukajšnjega kmeta.

Na cesti Begunje—Sv. Vid so se že pričela dela. Cesta je zgrajena do vasi Cajnarje in bo letos že dograjena do Sv. Vida. Delavcev je zaposlenih blizu 300, med njimi večina domačinov. Dela vodijo isti inženjerji kot lani.

V Započeh pri Smledniku bodo prihodnjo nedeljo, 19. aprila odprli spominsko ploščo v svetovni vojni padlim vojakom. Ob 9 popoldne bo sveta maša in govor g. vojnega kurata Bonača, po svetni maši pa libera in molitve v cerkvi za padle. Vabljeni so tudi sosede, zlasti vojni tovariši, da se skupno spominjamo bojev in prestanega trpljenja, pa se obenem Bogu zahvalimo za srečno vrnitev.

Zahvala! Odbor akad. podpornega fonda (APF) v Ljubljani se tem potom najtopleje zahvaljuje vsem velikodušnim darovalcem za denarne

vali so v Zagrebu in Belgradu, in so v obeh mestih doživeli spontan in velik uspeh, toda na žalost so se takrat pogaňanja z ljubljanskim gledališčem razbila. Letos pa so se vendarle odločili, da obiščejo tudi »krasno mesto pod alpami«, kakor je g. Stirling sam označil našo Ljubljano. Pridelje vsaj za en večer, in sicer nam prinesejo »Hamleta«. Izbrja je dobra. Igrali bodo težko vsečloveško Shakespearjevo igró z le majhnim ertanjem, tako da ne bo prišla ob veljavo samo tragika, ampak tudi humor — tisti nehoteni humor, ki v vsakdanjem življenju vedno in povsod preži na priliko, da se pomeša z jokom... Upajmo, da bodo angleški gostje imeli polno gledališče, tako da nam bodo drugičkrat lahko dali dva večera, tako poleg klasične drame tudi moderno. Nihče, najsi bo tudi samo začetnik v studiju angleškega jezika, ne bi smel zamuditi prilike, da sliši, kako se zares izgovarja angleški jezik po najboljši kulturni tradiciji.

Menda vsak od nas dobro pozna »Hamleta« v lepem slovenskem prevodu O. Župančiča. Videli smo ga na našem odru tudi izvrstno vpriporje-nega z g. Rogozom kot Hamletom in pa z zelo okusno dekoracijo.

Mariborsko pismo

Dr. Jeraž nam je zopet napisal knjigo. V priročni Pedagoški knjižnici je izšla kot četrti zvezek njegova »Duševna podoba mladosti«. Ogromno snov je zajel v petero delov (Uvodne misli, Pubertetna doba, Razvoj mladostniških duševnih zmognosti, Vraščanje mladostniškovo v svet vrstnot, Mladostni tipji ter jo predelal v organsko sistematično razporedil. Pri tem je črpal plodoviti pisec iz najmoderneje literature ter nanašal na 235 straneh samoniklo ter pregledno razčlenjeni material. Z izredno širokočrtnim pojmovanjem pronica dr. Jeraž v vsa ta vprašanja, ki naj točno in verno prikazujejo in označujejo duševno lice mladosti-

podpore v prid revnih akademikov ter prosi obenem vse one, na katere se je odbor APF obrnil s prošnjo, naj, upoštevajoč tako beden položaj siromašnih akademikov, ne odklonijo ponižne prošnje!

Vlom v župnišče. V župnijsko pisarno v Slivnici pri Mariboru so vlomili neznani zlikovci ter odnesli 1300 Din.

Ivan Hribar ni zadovoljen s sodbo. Pred matim senatom je bil 8. t. m. obsojen na 10 let robije zaradi poskušnega umora posestnik Ivan Hribar iz Goritice pri Ihanu. Hribar ni zadovoljen s sodbo in je prijavil po svojem branitelju priziv zaradi previsoko odmerjene kazni. Hribarja, ki je sicer nastopil kazen, bodo v kratkem eskortirali v Maribor.

Stanje živalskih nalezljivih bolezni v Dravski banovini: Vranični prisad na Blanci (okraj Brezice), 1 dvorec, v Dol. Kapicah (okraj Krško) 1 dvorec, na Rakeku (okraj Logatec), 1 dvorec. — Suštavec v Lastniju (okraj Smarje pri Jelšah), 1 dvorec. — Nalezljivi mehurčasti izpuščaji v 21 dvorcih kočevskega okraja, v 1 dvorcu litjskega in 4 dvorcih mariborskega okraja (desni breg). — Svinjsko kugo v 2 dvorcih kočevskega in v 1 dvorcu konjskega okraja. — In končno še svinjsko rdečico v 1 dvorcu litjskega okraja.

Dosledno napačno poročajo razni naši časopisi, posebno dnevniki, o stanju živalskih nalezljivih bolezni, dasi smo na to že ponovno opozorjali. Vidi se, da dotični poročevalci niso nikdar prebrali uvodne pripombe uradnega izkaza, ki jasno pove, da se izkazujejo okuženi dvorci, ne pa slučajni dotične kužne bolezni.

Novosadska policija izgnala 80 beračev. V Novem Sadu je postalo beračenje tako nadloga, da se je policija odločila napraviti temu konec. Iz vse bližine in daljine okolice so se natepli v Novi Sad menda prav vsi brezposelni elementi, med katerimi je bilo tudi mnogo takih, ki so imeli že večje ali manjše kazni za seboj. Policija je napravila energično racijo in jih aretirala nad sto. Nekateri so dobili manjše kazni; one, ki spadajo v Novi Sad, so potaknili po ubožnicah, ostale, okrog 80 po številu, pa je policija izgnala v njihove občine. Beračenje je odslor v Novem Sadu prepovedano.

Umor pri Virovitici. Osječkemu okrožnemu sodišču sta bila izročena dva moška, Aleksič in Orlič po imenu, ki sta te dni umorila kmeta Čeliča, katerega so v bližini njegovega doma našli ubitega. — Tragična smrt dveh otrok. V vasi Lukavici pri Gračanici se je te dni pripetila težka nesreča. V liški kmeta Jakica so položili 5 letnega Hasana in 3 letno Zlato v posteljo in zakurili peč, da ne bi bilo otrokoma hladno. Zaprla so tudi okna. Ko so zjutraj odprli sobo, jim je udaril nasproti gost dim. Pogledali so na posteljo in opazili, da sta oba otroka mrtva. V spanju sta se zadušila.

Zanimiva tekma Batak proti Bači. Iz Mostarja poročajo: Nedavno je tu uredila svojo prodajalno tovarna Bata. Tvrda je sklenila sporazum z nekim mostarskim čevljarjem, ki ji je prodal svoje dovoljenje, tako da sme tudi opravljati vse čevljar-ske posle. Domača tvrdka Arad i Batak je takoj začela s konkurenco in prodaja čevlje po isti ceni kakor Bata. Te dni pa je Bafina prodajalna izjavila, da bo ves dan brezplačno popravljala pete vsakomur. Naslednji dan so se pojavili na cestnih vogalih lepaki, v katerih firma Arad in Batak naznanja, da bo dva dni popravljala vsakomur pete in doplate in navrgla še gumijaste pete, vse seveda zastonj. Bata na to novo konkurenco še ni odgovorila. Mesto seveda z velikim zanimanjem spremlja to zanimivo in obenem koristno tekmo.

Breskev in marelica. Navodilo kako ji vzgajamo in oskrbujejo. Priredil sadjarski nadzornik M. Humeč. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, cena 10 Din. Malokateri naših sadjarjev zna pravilno gojiti in ravnati z breskvijo in marelico, ki rodita izmed vseh sadnih plemen najlepše-nitejši sad, ki je izbornega okusa, jako primeren za pripravo raznih sadnih izdelkov, konzerviranja itd. V vsestransko temeljito predelani knjižici nam pisatelj pove vse, kar je potrebno vedeti o vzgoji, podlagi, sortah, oskrbi, gnojenju, bolezni in vlaganju breskovega sadu. V zadnjem času polaga tudi naša banska uprava veliko važnost gojenju tej vrsti sadnega drevja, saj je razdelila že precej izvodov te knjižice ob priliki raznih tečajev.

Oglejte si izložbe v Ljubljani v Prešernovi 1 urarske tvrdke F. Čuden.

Pri pomankanju teka, nakislem pehanju, slabem želodcu, lenivi prebavi, zaprtju v črelih, vzdigovanju, motenju pri prebavi, izpuščajih, srbečici osvobodil naravnava »Frantz-Josef« grenčica telo vseh nabranih guilobnih strupov. Ze stari mojstri zdravilstva so spoznali, da je »Frantz-Josef« voda popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev. »Frantz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in zadevnih trgovinah.

Novo mesto

Cepljenje koz v novomeskem zdravstvenem okrožju se bo vršilo po sledečem redu: 1. maja: Vel. Slatenec ob pol 14 pop. — Gaberje ob 15, Brusnice ob 16. — Orehovica ob 17. — 2. maja: St. Peter pri Nov. mestu ob 11 pop. — Bela cerkev ob 15. — Družinska vas (pri Zorkotu) ob 16. — 4. maja: Podgrad ob pol 14 pop. — Slopiče ob 15. — 5. maja: Novo mesto ob 7 zjutraj. — Prečna ob 13 pop. — Šmihel ob pol 15 pop. — Birčna vas ob pol 17 pop. — 6. maja: Mirna peč ob 13 pop. — Krtoljevo ob 16. — Pregled se bo vršil teden dni kasneje. Starši pa se pozivajo, da svoje otroke pripeljejo točno ob navedenem času k cepljenju in istotako k pregledovanju, pri katerem se jim bo izstavilo potrdilo o cepljenju, katerega otroci neobhodno potrebujejo.

Potres so čutili, kakor nam poročajo, v Brusnicah pri Novem mestu, dne 13. t. m. ob 3 in nekaj minut zjutraj. Smer potresa: severovzhod-jugozahod. Močnemu sunku je sledilo več lažjih tresljajev. Potres je trajal približno 20 sekund. Ljudje pravijo, da je pokalo in škripalo tramovje strel in da so šklepetale šipe v oknih.

Kamnik

Gasilno društvo bo preuredilo v kino-namene dvorano v Gasilnem domu. Komisija, ki si je v petek ogledala prostore, je načrte odobrila. Ko bodo urejene razne formalnosti, se bo takej prišlo z adaptacijo prostorov in v tujski sezoni bo kino že prišel s predstavami. Gasilno društvo ima namen nuditi kamniškemu občinstvu samo dobre in moralno neoporečne filme, poleg tega pa prirejati kulturna filmska predavanja.

Šahovski dvoboj Kranj: Kamnik je končal z rezultatom 10:3 v prid kranjskim šahistom. Kamničani so mogli poslati v boj samo 6 mlajših igralcev, ker je bila večina starejših rutiniranih igralcev zadržana.

Celje

Mnogo umetniškega užitka nam obeta sobotni koncert v Ljudskem domu. Gospa Lovšetova je splošno znana pevka, ki smo jo že slišali ob priliki izvajanja »Vnebovzelja«, in nekaj sličnega lahko pričakujemo od hčerke Maide, Gosp. Lipovšek je eden naših najbolj talentiranih pianistov, gosp. ravnatelj Sancina pa itak poznamo vsi Celjani.

Podružnica SPD v Celju opozarja članov, ki bi hoteli imeti obmejne karte za triglavsko pogorje, naj se oglasijo v društveni pisarni v Prešernovi ulici št. 6 do konca aprila.

Hvalevreden ukrep celjske okoliske občine. V sredo so začeli na področju okoliske občine pribijati nove ulične table, tako da bo s tem mnogo olajšana orientacija v okolici.

Rešilni avto ima mnogo dela. V toku večerajšnje noči odnosno dopoldneva je imel kar tri vožnje, kar je za Celje vsekakor precej. V St. Vidu pri Grobelnem je prišlo dne 15. aprila v gostilni do prepira med 37 letnim posestnikom Antonom Goležom in nekaterimi rekruti okrog 10 zvečer. Tekom prepira je nekdo izmed fantov, katerega ime pa še ni znano, prizadel Goležu z nožem od zadaj sedem sunkov v glavo in vrat. Policanci so telefonično rešili avto iz Celja, ki ga je pripeljal nekaj po polnoči v celjsko bolnišnico. Dopoldne pa je bil avto pozvan še dvakrat na pomoč v dveh manjših primerih.

Glasbena Matica v Celju priredi v nedeljo 16. t. m. ob 10 dopoldne v mali dvorani Celjskega doma glasbeno matinejo. Sodelujejo koncertna pevka gdč. Herta Arkova iz Ljubljane, gospa Mirca Sancinova na klavirju in gg. ravnatelj Sancin Drago na goslih ter njegov brat Dušan Sancin na violi.

Nesreča pri prevozu mrliča. V sredo popoldne so prepeljali iz celjske bolnišnice, kot smo že javili, Veršnika Franca z avtomobilom v Hraštnik. Med Zidanim mostom in Hraštnikom pa je menda šoferju postalo slabo, tako da je izgubil oblast nad avtomobilom ter je zavozil avto v prepad še dva spremljevalca krste. K sreči pa ni bil nikdo izmed ponesrečenih hujše poškodovan in tudi krsta se ni poškodovala. Edino avto je utrpel precej hudo poškodbo.

Katoliški Albanci v lepih albanskih narodnih nošah so prispeli te dni v Celje, da poprosijo za prostovoljne prispevke za gradnjo nove cerkve sv. Antona v Tuzih, okraj Podgorica v Črni gori. Prebivalstvo je naproseno, da draže goste povsod ljubeznjivo sprejme in v mejah možnosti ustreže njih prošnji.

Usmiljenim srcem! Invalid brez obeh nog, oče treh malih deklic, ki že od južja lanskega leta ne prejema pokojnine in leži že dalje časa bolan ter v groznem pomankanju, prosi blagotučne dobrotnike za nujno pomoč. Darove sprejema podružnica »Slovenca« v Celju.

Darovi

V počastitev spomina pokojnega gosp. Ludovika Tschada so darovali stanovalci na Hranilniški cesti 200 Din za Dom slepih.

in potrebuje naša kvišku in k spolnjenjavanju stre-metja kmetska krščanska mladina. »Naš Dom« je najcenejši mesečnik v naši državi. Naročnina letno 12 Din. Naroča se pri upravi Maribor, Koroska cesta 5. S prihodnjo številko se uvede tudi posebna šahovska šola.

Za sedmi zvezek Prosvetne knjižnice, ki jo izdaja Mariborska Prosvetna zveza, je napisal v-pokojni minister Vesenjak jadrnat pregled gospodarstva v naši državi pod naslovom: »Kako gospodariti Jugoslavija?« Obravnava razne gospodar-ske panoge po sledečem vrstnem redu: Kmetij-stvo, vinogradništvo, sadjarstvo, živinoreja, perut-ninarstvo, ribarstvo, čebelarstvo, kmetijski obrati, gozdarstvo, rudarstvo, industrija, državni mono-poli, toplice, zdravilišča in letovišča, promet in prometna sredstva, izvoz ter uvoz in denarni za-vodi. Svoja strokovnjska izvajanja utemeljuje in podpre pisec v posameznih poglavjih z dragoceni-mi statističnimi podatki. Tudi predmetna knjižica bo zelo dobrodošla našim prosvetnim delavcem kot priročnik pri predavanjih, pa tudi mladini pri sa-moizobrazbi. Tiskala je ravno kar izšli zvezek Ci-rilove tiskarne v Mariboru. Naroča pa se pri ma-riborski Prosvetni zvezi. Posamezni zvezek stane 1 dinar.

Jubilei Korrespondenzblatta

Ob priliki 50 letnice (ust. 1882) stanovskega glasila avstrijskega katoliškega klera, je založba Carl Fromme Ges. m. b. H., Wien V. izdala krasno opremljeno jubilejno številko Correspondenzblatta, ki bo na književnem trgu gotovo vzbudila pozor-nost. Številka prinaša 25 temeljitih in aktualnih člankov; preveč izpod peresa salzburškega nadško-fa dr. Ignaca Riedera. Posebno aktualen je članek bivšega avstrijskega prosv. ministra Schmidta o novem avstrijskem proračunu za prosveto. Dobro je podana tudi zgodovina in uoda lista v prvi polstolnici njegovega obstoja. Avstrijski kler je v resnici lahko ponosen na svoje stanovsko glasilo.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 17. aprila: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Radio orkester. — 19.00 Dr. Lapajne: Avtorji in njihove pravice. — 19.30 Dr. Lovro Sušnik: Francosčina. — 20.00 O potrebi in koristi gospodinj-skih sol (Krekova gospodinj-ska sola). — 20.30 Večer Radio-orkestra. — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Sobota, 18. aprila: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče. — 18.00 Viktor Pirnat: Po dalmatinskih otokih. — 18.30 Plošče. — 19.00 Pavel Kunaver: O Krasu. — 19.30 Ga. Or-t-haber: Angleščina. — 20.00 Ing. Ciril Jeglič: O krasnih vzpenjalkah. — 20.30 Samospevi ge. Ste-lanije Vuk s spremljevanjem violončela in klavir-ja. Violončelo igra Saša Santelj, pri klavirju Boja Santljeva. — 21.30 Dvoboj na harmoniki (Kokalj — Magister). — 22.00 Časovna napoved in poro-čila. — 22.15 Radio orkester.

Drugi programi:

Sobota, 18. aprila.

Belgrad: 12.35 Radio orkester. 17.00 Sloven-ske pesmi. 20.00 Opera. — Zagreb: 12.30 Plošče. 17.00 Koncert radio orkestra. 20.00 Opera, Belgrad. — Budapest: 12.05 Ciganski orkester. 18.00 Lahka glasba. 20.00 Pester koncert. 23.30 Plošče. — Du-naj: 12.00 Opoldanski koncert. 19.30 Klavir. 20.30 Prenos iz Berlina. — Milan: 19.15 Pesta glasba. 20.30 Komedijska. 22.10 Odloška operet. — Praha: 20.30 Operne arije. 21.00 Koncert orkestra. — Lan-genberg: 20.00 Vesel večer. 24.00 Plošče. — Rim: 17.00 Pester koncert. 20.30 Plošče. — Berlin: 20.30 Križem po Berlinu. — Katovice: 20.30 Lahka glasba. 22.15 Chopinova dela. — Mühlacker: 16.30 Popoldanski koncert. 19.45 135 minut... (Lep večer). 23.00 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 19.35 Koncert. 22.20 Radio film.

Sport

VELIKA NOGOMETNA SENZACIJA.

V nedeljo popoldne bodo imeli ljubljanski prijatelji nogometa veliko senzacijo. Renomirano moštvo zagrebskega Gradjanskega gostuje proti Iliriji. Dolgo vrsto let ni bil Gradjanski v Ljubljani. Zadnjikrat je nastopil v tekmi za državno prvenstvo, katero je gladko izgubil s 5 : 0. Zato bo imela ta nedeljska tekma še poseben značaj. Eno kakor drugo moštvo se želi rehabilitirati. Ilirija hoče popraviti zadnji poraz, purgerji pa hočejo dokazati, da so kos nasprotniku tudi na tujih tleh. Ta dva dejstva sta že porok, da bo nedeljska igra res no-gometna igra, ki bo zadovoljila vsakogar. Domače moštvo bo nastopilo v najmočnejši sestavi, najbrže tudi z Varčičem; Ilirija je naprosila podzvezo, da dovoli Varčiču igrati v tej tekmi. Tekma se bo vršila ob vsakem vremenu.

Iz društvenega življenja

Ljutomer. Podmladek Rdečega križa na me-ščanski šoli priredi prihodnjo nedeljo popoldne ob 3 v Katoliškem domu akademijo s pevskimi toč-kami in drugimi nastopi. Po akademiji se vrši isto-tam velika tombola v prid revnim učencem me-ščanske šole. Vstop prost. Vabljeni vsi prijatelji mladine!

Zidani most. Veliki koncert Rdečega križa bo dne 2. maja t. l. ob 21 v prostorih kolodvorske restavracije.

Zahvala

Za prenuogo dokaze iskrenega soču-stvovanja, ki smo jih prejeli ob prerani smrti ljubljeneega sina, oziroma brata

Milka Lipovšeka

učenca IV. razreda

se tem potom vsakemu posebej in vsem skupaj najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni gosp. dr. Pihlerju za zdravniško nego ob priliki bolezni, preč. duhovščini, posebno g. stolnemu vikarju Mundi za tolažilni nagrobni govor, gg. učiteljem in šolskim tovarišem in vsem prijateljem in znancem ter darovalcem cvetja in vsem, ki so spremili pokojnika na njegovi zadnji poti.

Zalujoči ostali.

Prodamo

2 nova autoplašča
815X115, 1 elektromotor
1/2 HP 380 v. se ceno
proda. P. Škafar, vulka-niziranje gumija in me-hanična delavnica, Ljub-ljana, Rimska cesta 11.

Masi

pristna, domača svinjska
kg 15.50 Dn v delikatesni
trgovini K. Jarc, »Pri Tu-ristu« Dunajska cesta 9.

Brivnica

naprodaj. Pojasnila daje
K. Hešik, Kolodvorska
ul. 35, Ljubljana.

Prodaj 3 vrata

z rolojem za trgovske lo-kale zelo ugodno. K. Pre-log, Ljubljana, Gosposka
ul. 3.

Polenovko

namočeno, se še dobi
pri I. Buzzolini Linger-jeva ul.

Naročajte „Slovenca“!

Razpis

Mestno načelstvo občine ljubljanske razpisuje izvršitev betonskih svetilnih kandelabrov za elek-trično razsvetljavo v Lattermanovem drevoredu v Tivoli.

Pismene ponudbe je vložiti pri mestnem grad-benem uradu v Ljubljani, Solški drevored 2/II, do dne 20. aprila 1931 do 11 dopoldne. Tam se dobe tudi potrebni oletni pripomočki.

Mestno načelstvo v Ljubljani.
dne 15. aprila 1931.

Razpis.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani raz-pisuje oddajo

kleparskih del

za palačo ob Gajevi ulici. Potrebni podatki se dobe od dneva razpisa dalje med uradnimi urami za Dn 30'—.

Zapečateni in pravilno sestavljene ponudbe je vložiti do 22. aprila do pol 12. ure dopoldne pri podpisnem zavodu.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Zjednjene tvornice stakla d. d. Zagreb naznanjajo tužno vest, da je gospod

Franc Veršnak

obratovodja steklarne Hrastnik

dne 15 aprila t. l. ob 1 uri zjutraj, po kratki, mučni bolezni umrl.

V pokojnem zgubimo enega našega najboljšega in zvestega so-de'avca, kateri je užival popolno zaupanje svojih predstojnikov kakor tudi pri celokupnem delavstvu.

Vzornemu uradniku ohranimo trajen spomin!

Hrastnik, 16. aprila 1931.

Earl Derr Biggers:

Kitajčeva papiga

»Gotovo da,« je menil Bob. »Najbolj zato, ker je tako pogumen. Ampak — nič ne rečem o njem sla-bega. Kakor sem že danes popoldne povedal...«

Pustimo to! je končala Pavla. »O čem pa sedaj premišljujete, Will?«

O nekem večeru v New Yorku. In časnikar je pripovedoval. Čas je minil, kakor bi trenil. Ko so stopili k blagajni, da plačajo, je Bob v bližini zagledal nekega gospoda, ki si je ravno prižigal cigaro. Po obleki ni bil domačin — majhen mož, na pogled učenjak, ostrega pogleda.

Dober večer, gospod profesor! ga je pozdravil urednik.

»Ah — kako vam gre? Danes prihajam prav za prav radi podgane dvotrebušnice, ki jo tako naziv-ljemo, ker je v nočem podobna kenguruju. Baje živi v teh krajih njen posebni rod, ki ima tri milimetre daljši rep, kakor vse druge doslej znane vrste.«

Pridite kdaj k meni v pisarno pogledat! Bova nekoliko-pokramljala,« je predlagal Holley. »Kdo pa prihaja tu?«

Bob je videl, kako se je prigugal skozi vrata slok Kitajec, ki je bil videti prastar kakor puščava. Obraz mu je bil brez barve kakor zelo okajena pipa iz jantarja, oči pa so zrle pametno in bistro.

»No, Louie, zopet iz Friska?« mu je zaklical Holley.

»Da, gospod, zopet sem tula« je odgovoril visoki, pojoči Kitajčev glas.

»Vam li ni ugajalo?«

»Frisko ni lep. Venomer dežuje na nas. Tukaj je

bolje.«

»Tedad se vračate na Maddenovo farmo? Imate srečo, Louie! Gospod Eden se sedajle takoj odpelje tjakaj, pa ga lahko spremljate.«

»Le malec vročega čaja. Počakajte hipec, go-spod!« je prosil Louie in počepnil na stol pred barom.

»Počakamo vas pred hotelom!« je velel Holley in vsi trije so odšli. Mali prirodoslovec pa je urno smuknil mimo njih in izginil v temi.

Pred hotelom se je Pavla Wendell poslovila. »Se-daj vaju zapustim, moram pisati pisma.«

»Kajpa,« se je zarežal Bob. »Ne pozabite sporo-čiti Wilburu, da ga pozdravljam!«

»To so poslovna pisma,« je strogo poudarila.

»Lahko noč!«

»Torej Louie je zopet tula? Bob je majal z glavo.

»To je bedasto!«

»Čemu? Mogel bo marsikaj povedati.«

»Morda. Če pa zopet nastopi svojo službo, kaj bo potem s Charlijem Chanom? Vrgli ga bodo na cesto, jaz pa ostanem sam na pozorišču. Nič kaj pri-jetno mi ni v lastni koži.«

»Na to seveda nisem mislil. Pa saj bo dovolj dela za dva strežaja, dokler bo Madden tu. Najbrž bo obdržal obo. Charlie pa bo imel najboljšo priliko, pomeniti se s starim Louijem. Midva ga lahko izpraš-jeva do sodnega dne, pa ne bi nič izvedela. Ro-jaku pa bo to laže.«

Louie Wong je pridrsal po cesti, s poceni majhno potno torbo v eni roki, v drugi pa s polnim zavitkom.

»Kaj pa ste prinesli s seboj?« Časnikar je po-tipal papir. »Banane?«

»Tony ima rad banane!« se je nasmehnil starec.

»To bo dobro storilo Tonyju.«

Bob in Holley sta se spogledala. »Louie,« je tiho rekel urednik, »ubogi Tony je mrtev!«

Kdor bi mislil, da je kitajski obraz vedno brez izraza, bi mu bil ta hip dokazal, da je v zmoti. Zalost in jeza sta spaila Wongov obraz, iz njegovih ust se je usula ploha kitajskih besed s tako strašno naglico in živahnostjo, da bi bil vsak prevajalec nepotreben.

»Morda sluti?« je zašepetal Bob. »Da je Tony umorjen, menim.«

»Meni se tako zdi. Ali vam ne?«

Se vedno glasno zmerjaje, je stari upravitelj sédel na zadnji sedež, Bob pa h krmilu.

»Pazite se, fant moj,« je svetloval Holley. »Na svidenje!«

Ta vožnja s starim Wongom je bila najbolj divja v življenju Boba Edena. Luna se ni vzšla in blede neprijazne zvezde niso dajale svetlobe. Voz je drčal med hribi, dokler se ni pred njima odprl pekel, ki ga je Eden občutil, a ne videl. Potem sta zdirljala navzdol po skalnem bregu in nato po peščeni puščavski stezi. Iz teme so ob vozu žarele potuhnjene rumene oči, zlokobno so se svetlikale in naglo zopet izginile. Kakor bi ostudni mrtvaški strahovi stezali roke, tako so drevesa vila in stegovala svoje krive veje. In venomer je zadaj v avtu mrmral otožni glas starega Kitajca, ki je obžaloval smrt svojega ptičjega prijatelja.

Bob je imel trdne živce, toda bil je neizrečno vesel, ko so se zasvetile luči Maddenove farme. Hitro je izstopil, pustil avto na potu in šel odpirat dveri. Veja je bila zagvozdna nad kljuko, vendar se mu je končno posrečilo, odpahnilo vrata. Stekel je nazaj na voz in zapeljal na dvorišče. Globoko se je od-dahnil, ko je obstal pred skednjem, kjer ga je že čakal Charlie Chan, da mu pomaga.

Spomin na tujsko legijo

Iz doživljaja Bolgara Todorova

Kosta Todorov, bivši bolgarski poslanik na belgrajskem dvoru za časa Stambolijske vlade, objavlja sedaj svoje spomine o svojem vojskovanju v polku francoske tujske legije.

Ko je prečital nemški ultimat Belgiji, je takoj sklenil, vstopiti prostovoljno v belgijsko armado. Pred vojnim ministrstvom, kjer se je hotel vpisati, je bilo polno prostovoljcev. Stari kapitan, ki jih je vpisoval, je rekel Todorovu: »Prostovoljec? Ze včeraj se nam jih je prijavilo 40.000. Ampak pušk ni!« V Bruslju se ni ni posrečilo. Poskusim v Parizu. Pospravim svoje stvari, se poslovim od gospodinje in grem na vseučilišče, kjer je bilo zelo viharno, posebno med Rusi in Balkanci. Med temi je prevladovalo mnenje: čemu se boriti proti enemu imperializmu in braniti s tem drugi imperializem? Skočil sem na mizo in govoril. Po govoru se mi je pridružilo 85 studentov, s katerimi smo sklenili, odpotovati v Pariz v tujsko legijo. Toda na severnem kolodvoru, kjer smo se sestali, da se odpeljemo v Lille, nas je bilo samo še 50. Dne 3. avgusta smo bili v Parizu.

V Invalidskem domu so sprejemali prostovoljce za tujsko legijo. V pisarno se nas je od petdesetorice prišlo javit samo še 20. V polku pa je od vse moje bruseljske čete ostalo samo deset mož. Toda v Parizu sem našel mnogo Rusov, ki se iz političnih razlogov niso hoteli vrniti v domovino, ki pa so jo hoteli braniti pod francoskimi zastavami. Vladimir Lebedev, Slutov, Jakuljev, Švecov, Sapojkov, dr. Popov, Boguško in drugi intelektualci so vstopili pod vodstvom Vladimirja Lebedeva v prostovoljce. Vse so nas sprejeli v tujsko legijo. Tujska legija! Kdo je kaj vedel o njej? Vedeli smo le, da je v Afriki, da so to hrabre čete in strogo disciplinirane. Sedaj smo videli, da so v tujski legiji zastopani vsi narodi, ko smo novi prostovoljci skupaj korakali na orleanski kolodvor. Bilo nas je 3000. Rusi so peli svoj »Pojdem, pojdem«, Španjolci, ljudje olivne barve, so izpuščali nekake nejasne kriče, Italijani so peli, da hočejo v Milan, in nemški Švicarji so v pesmi dokazovali, da ne marajo Svabov. Bili so še plavooki Švedi, debeli in veseli Holandci, Poljaki, nekaj Sirijcev, neznanih, skoraj kakor ženske, nekaj surovih Balkancev, Angležev, Američanov, zamorcev in Kitajcev — zbor mladih ljudi, ki so šli kakor mlado Društvo narodov branit Francijo.

V taborišču pri Orleansu nas je čakal legijski kader, ki je prišel iz Afrike: častniki, podčastniki in stari vojščaki, ki naj bi nas v nekaj dneh naučili vojne veščine in v nas presadili legijskega duha. Iskali smo v njihovih obrazih herojskih legend, oni pa so nas gledali prezirljivo, nas, mladokljune, ki smo prišli, da zgubimo svoje glave. Treba se je bilo privaditi vojaškemu življenju, posebej pa je bilo treba prevzeti mišljenje in čustvovanje, ki sta lastna le tujski legiji. Legijonar nosi na čepici zlomljen obod. Z enim zamahom si veže pas, čika tobak, kadi pipo in junaško psuje. Treba si je bilo prisvojiti še notranjega duha: da je vojaška služba težka, a tudi prijetna, da je tujska legija najboljša četa na Francoskem in na vsem svetu, da v njej ni nacionalnih razlik, da je vsak civilist bitje nižje vrste in vsak vojak iz drugih čet vojak druge vrste. Legijonar mora biti vedno nezadovoljen, nikdar ne sme biti navdušen, vse stori po ukazu, ničesar radovoljno. Legijonar mora znati piti in po prvem okusu presoditi, ali je vino dobro ali krščno. Stari afriški kader nas je energično začel učiti.

Med starimi afriškimi volkovi je bilo mnogo originalnih figur. Vsi so bili Francozi, toda vsi so živeli v tujski legiji pod tujimi imeni. Nihče od njih ni govoril o svoji preteklosti, celo tedaj ne, ko je bil pijan. Nas so nepopisno prezirali. Eden od njih, ki je poučeval ruskega književnika Stefana Zljotova, kako naj ravna z orožjem, ga je takole presodil: »Je dober človek, ampak strašno neumen. Ne zna niti puške držati.« Prvi bataljon našega polka je odhajal na bojišče. Godba je svirala legijonarski marš: »Grom in peklo, legijonar je vedno nezadovoljen.« Bataljon je komandiral major Gidisselle, po rodu Korzičan. Bil je 20 let v Afriki. Našo četo je vodil stotnik Tortelle, ki je imel v očeh legijonarjev edino napako, da ni znal psovati in da je bil pisatelj. Po prvem ognjenem krstu smo se mladi s starimi zblížili. Tedaj sem videl, kaj se godi v dušah teh mračnih in zaprtih ljudi, ki niso imeli ne družine, ne prijateljev, ne drugih spominov.

ničesar razen svojega polka. Ta jim je bil družina in domovina. Drug svet jim je bil neznan.

Korporal Klotz je služil v legiji že 17 let. Bil se je na Madagaskarju, na Kitajskem, v zahodni Afriki, v Maroku in Alžiru. Lepo sem ga prosil, naj mi kaj pripoveduje o daljnih zemljah, ki jih je prepoval. Pa mi jih je na kratko opisal takole: »V Kini in Indokini ni nič prida. Tam je samo šum-šum, žganje iz riža. Najslabše je v zahodni Afriki, a najboljše v Alžiru, kjer dobiš liter dobrega vina za 20 centimov.« Vsako geografsko širino in dolžino je Klotz presodil po tem, kakšen je tam alkohol. Vprašali smo ga, kaj bo počel, ko bo moral zapustiti tujsko legijo, ker se že 20 let služi v tujski legiji mora vsak posloviti od nje. Oložno je odgovoril: »Dobil bom pokojnino, 80 frankov mesečno. Dobil bom še prav toliko priboljška, kar zneso vsega skupaj okrog 300 litrov vina.«

Dufour, ki je imel 20 let službe, je še vedno govoril z naglasom pariškega predmestja. S seboj je nosil bisago, v njej pa lesen zabojček z živo lisico. Tej živalici je dajal svoje porcije mesa, zato da mu je lisica nosila košiče, zajce in druge ukradene živali. Vsi pa so pili in v pijanosti delali skandale. V takih trenutkih so jih samo stari podčastniki mogli ukrotiti. Legijonarska pesem pravi: »Legija hrabro napada, prestaja glad in trpljenje, kadar pa počiva, jo pusti na miru.«

Bivši španski prestolonaslednik Alfonz in bivša španska kraljica Ena.

Vstajenje v Moskvi

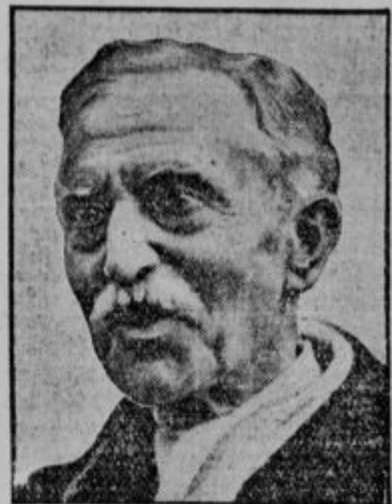
Moskovski dopisnik »News Chronicle« piše, da je obiskal na veliko noč osem cerkev. Vse so bile natlačene polne in je bilo predvsem videti izjemoma posebno veliko mladine. Protivrska propaganda kljub vsemu prizadevanju oblasti je bila dokaj medla. Protivrski govorniki po delavskih klubih so se zadovoljili s kratkimi uvodnimi besedami proti krščanstvu, nato pa se lotili petletnega gospodarskega načrta. To noč so morali vsi člani klubov biti navzoči. Predložili so pri vходу članske izkaznice in dobili poseben pečat v dokaz obvezne udeležbe.

A veliko navzočih je seveda pohitelo po zborovanju domov, da bi proslavili praznik. Velika noč je izredno podražila moko, maslo in jajca. Tudi državne prodajalne so zraven zaslužile in so n. pr. navile cene na skuto kot da ne bi vedeli o njeni vlogi na velikonočni ruski mizi.

Moskovski poročevalec »Kölnische Ztg« piše: Moskovske tovarne so na velikonočno nedeljo ostale brez počitka. Sovjetski listi so veliko pisali, da morajo iti vse proletarske moči v boj s popi in njihovimi podreptniki. Iz tega razloga so ponekod morali k strojem tudi delavci, ki bi sicer to nedeljo slučajno imeli svoj prost dan. Moskovska mestna uprava je storila vse mogoče za protivrsko propagando. Kinematografi so dajali protivrske filme. Srečal sem prenosne kinoaparate tudi pred cerkvami: hoteli so zabavati množico z najsurovejšim zasmehovanjem verstva in duhovščine. Kljub temu so bile vse cerkve, ki jih še niso zaprle oblasti, natlačene polne. Verniki niso vsi mogli noter. Gnetli so se s prižganimi svečami. Skupine komunistične mladine pod vodstvom odraslih komunistov so ponovno poskušale nasilno motiti velikonočno službo. Na-

V jarkih pod artilerijskim ognjem, v naskokih pa je vsak legijonar znal varovati čast svojega polka. V Artoisu je legija v poldrugi uri zavzela tri vrste nemških jarkov v globini 6 km. Od 4000 legijonarjev jih je ostalo na nogah še 800. Pri Neuvilleu je odbila 12 naskokov in ujela tisoč Bavarcev. Dne 27. septembra 1915 je v Champagni korakala v napad proti sovražnim jarkom po odprtem prostoru z navadnim korakom in s pipami med zobmi, kakor da bi šla na sprehod.

V letu dni smo vsi postali stari legijonarji, kolikor nas je ostalo še živih; kajti od starih polkov tujske legije je ob koncu leta 1915 ostal samo še eden s štirimi bataljoni, katere so vedno popolnjevali novi prostovoljci in novi kadrovi iz Maroka. Naša zastava je bila odlikovana z vsemi odlikovanji, ki jih je imela Francija. Ampak od onih sto ruskih prostovoljcev, ki so peli na potu na orleanski kolodvor v Parizu, nas je danes živih vsega skupaj le še pet. Ni več Zljotova, niti Jakovljeva, niti Dufoura, ni Klotza, ni kapitana Tortella, ni majorja Gidisselleja, ni polkovnika Coteja. Od legije mi je ostal samo še spomin na smrt in trpljenje. Ampak še danes, če v kakem pariškem bioskopu vidim surove obraze novih legijonarjev in slišim zvok starega marša, bi nezavestno udaril s korakom v marš in zapel: »Grom in peklo, legijonar nikdar ni zadovoljen!«

Polkovnik Marcia, ki dela za samostojno republiko Katalonijo.

Dan velikih požarov

Zadnji terek je bil po vsem svetu dan velikih požarov. Najtežja nesreča se je zgodila v Chicagu, kjer je pogorela podzemna nova zgradba za kanalizacijo, pri kateri je bilo ubitih 9 ljudi, 9 jih pogrešajo, 48 težko ranjenih pa je v bolnišnici.

V pariškem predmestju Clichy je v terek popoldne začel divjati hud požar, ki je uničil tri velike trgovine, skladišča z živili, veliko carinarnico in gospodarsko poslopje državnih železnic. Pri tem je bilo uničenih 2000 sodov ruha in 5 vagonov bencina. Zaradi neprestanih eksplozij so bila reševalna dela otežkočena. Škodo cenijo na 35 milj. frankov.

V terek zjutraj je začel goreti znameniti grad Velen, last grofa Landsberga, na Münsterškem v Nemčiji. Grad je bil star 700 let in je vseboval neizmerne zaklade starin in umetnosti.

V Campini na Romunskem je v terek popoldne nastala petrolejska eksplozija v čistilnicah družbe Steana Romana. Požar je zavzel obseg 1 kvadratnega kilometra.

V Hallu na Tirolskem je zgorela tovarna strešne lepenke. Škode je nad 1 milj. Din.

Ječa - usluga

Gospa V. v Harbinu, največjem ruskem mestu izven sovjetskega ozemlja, je naprosila kitajskega državnega pravdnika, da bi zaprl njenega edinega sina. Pritožila se je, da se je sin navadil opija. Upa pa, da bo ječa sina ozdravila.

Sodišče je moralo vpoštevati ovadbo, ker je kajenje opija prepovedano po kitajskih postavah, ki se borijo s tem za široke sloje nevarnim strupom.

Mladi V. je izjavil sodnikom, da trpi na bolečinah, ker je dobil v meščanski vojni dve teži rani. Ima prestrujen vrat in nogo. Navadil se je opija, ker se na drug način ni mogel rešiti včasih neznosnih bolečin. Sodnik ga je obsodil na dva meseca zapora, ker ni bil poprej kaznovan. Fant je sprejel kazen in njegova mati se je zahvalila sodniku za uslugo.

Polic. stražnik - doktor

Spremenjene razmere po vojni so prisilile mnogo fantov, da so morali pustiti pričete gimnazijske studije in vstopiti v službo pri dunajski policiji. Tako je sedaj med dunajskimi stražniki kakih 80 fantov, starih 22 do 30 let, ki so dokončali gimnazijo in imajo maturo. Vsi ti nadaljujejo z dovoljenjem svojih predstojnikov svoje studije na vseučilišču, seveda samo ob prostem času, ker njihova služba radi tega ne sme trpeti. Vsi ti fantje so navadni stražniki. Zanimivo je, da je eden izmed njih že postal doktor pravnih ved. Je to revirni nadzornik dr. Karel Hueber, ki je danes trideset let star in je že osem let v policijski službi. Sedaj je postal učitelj na policijski šoli in bo začetkom maja odpotoval v Carigrad s komisijo, ki jo je poklicala turška vlada, da bi preuredila turško policijo po avstrijskem sistemu.

Sicer pa to ni osamljen slučaj velike pridnosti in hrepenenja po višji izobrazbi, ki je lastno dunajskim policijskim uslužbenecem. Nekaj policijskih stražnikov je v svojih prostih urah obiskoval pouk petja in je že nekaj let zapustil policijsko vojašnico, da bi prestopil na odrsko deske.

Zeppelin nad egiptovskimi piramidami.

Zadnje uradno potovanje francoskega državnega predsednika Doumerguea, kateremu poteka njegova poslovna doba. V Nizzi os ga, kakor vidimo na sliki, zelo slovesno sprejeli.

Baron Wakatsuki, novi japonski min. predsednik.

Raketni vlaki

Ameriška Medplanetna prometna družba s sedežem v newyorškem naravoslovnem muzeju ima med svojimi odborniki veliko znanih osebnosti z Lindbergom na čelu, in tudi dobrotnikov, ki jo zalagajo s potrebnim denarjem. Tako je zadnjič žrtvoval Hugenheim za njene eksperimente 100.000 dolarjev.

Družba vzdržuje redne slike s sorodnimi evropskimi zvezami, ki so v Londonu, Parizu, Berlinu in Moskvi. Zdaj so zbrani vsi mednarodni zastopniki na Nemškem, kjer bodo poskušali sprožiti raketo iz Berlina v New York. Razviti bo morala do 650 km povprečne brzine na minuto in bo dosegla na višku svoje krivulje kjerkoli nad Atlantikom 500 km višine. Raketna brzina narašča vedno polagoma, in zato so mogoče slične poizkušnje samo na veliko razdaljo. Prve rakete, ki jih misli družba poslati na luno, bodo peljale samo velike količine magnija. Ko se bo vnel pri udarcu ob lunino površino, bo ta luč vidna na zemlji, in bodo zvezdarne s pomočjo kemične analize sklepale o uspešnosti poizkusa. Šele v slučaju ugodnih podatkov, bodo na luno odpotovali tudi ljudje.

»Vse to je seveda stvar bodočnosti,« — je sklenil ameriški delegat, ki je na poti v Berlin dal te podatke francoskemu tisku v Parizu, — »za prepričani smo, da bomo najpozneje v desetih letih vpostavili redni raketni promet na zemlji. Zvezali bomo pred vsem Evropo z Ameriko, in bo preletel raketni vlak prog Berlin-New York v približno 22 minutah.« — Počakajmo!